

AZ ÖRÖMHÍR MÁRK SZERINT

1 A Felkent Jézus örömhírének kezdete: ²ahogy az Ézsaiás prófétánál írva található: „Íme, elküldöm követemet orcád előtt, az majd elkészíti útadat, ³kiáltó szó *hangzik* a pusztában: készítsetek utat az Úrnak, ösvényeit egyenesekké tegyék!”: ⁴úgy lett Bemerítő János a pusztában a bemerítkezésnek hirdetőjévé, mely a vétkek megbocsáttatását, az új felismerésre térést *jelenti*.

⁵Ehhez a *Jánoshoz* kiment az egész júdeai vidék, a jeruzsálemiek is valamennyien, s bemerítették magukat vele a Jordán folyóba, azzal együtt vétkeiket is megvallották. ⁶János teveszór ruhába öltözött, bőrvet viselt csípője körül, sáskákat és vadmézet evett. ⁷Ezt hirdette: „Jön utánam *valaki*, *aki* nálam erősebb! Én még arra sem vagyok elegendő, hogy lehajoljak, és sarujának szíját megoldjam. ⁸Én vízbe merítettelek titeket: Ő majd Szent Szellembe fog titeket meríteni!”

⁹Azokban a napokban történt, hogy Jézus a galileai Názáretből odament, és Jánossal bemeríttette magát a Jordánba. ¹⁰Tüstént feljött a vízből, és látta, hogy az egek meghasadnak, s a Szellem galambként reá száll. ¹¹Aztán szózat támadt az egekből: „Te vagy az én szeretett Fiam, benned van gyönyörűségem.”

¹²Ezután a Szellem azonnal kiűzte őt a pusztába. ¹³A pusztában

negyven napon át időzött, közben a Sátán kísértette, együtt volt *ott* a fenevadakkal, és az angyalok szolgálták ki.

¹⁴Azután, hogy Jánost *tömlöcbe* vetették, Jézus Galileába ment, s közben az Isten örömhírét így hirdette: ¹⁵„Betelt az idő, közel jött az Isten királysága, térjetek más felismerésre, és higgyetek az örömhírnak!”

¹⁶Mikor a Galileai tó mentén járt, meglátta Simont és Simon testvérét, Andrást, amint a tóba körhálót vetettek. Tudniillik halászok voltak. ¹⁷Jézus megszólította őket: „Jertek utánam, és megteszem, hogy emberhalászokká lesztek!” ¹⁸Tüstént ott hagyták hálójukat, és követték őt.

¹⁹Kevéssel továbbmenvén, meglátta Zebedeus Jakabját és a testvérét, Jánost, amint a hajóban hálójukat hozták rendbe. ²⁰Azonnal hívta őket, s ők atyjukat, Zebedeust a béresekkal a bárkában hagyták, és elmentek utána.

²¹Aztán bementek Kapernaum-

•1,1) Mt.4,3 •2) Mk.1,2-8 vö Mt.3,1-11; Lk.3,2-16; Mal.3,1; Mt.11,10; Lk.7,27 •3) Ézs.40,3; Mt.3,3; Lk.3,4; Jn.1,23 •4) ApCs.13,24; Lk.1,77 •9) Mk.1,9-11 vö Mt.3,13-17; Lk.3,21,22; Mt.2,23; Lk.2,51 •11) Lk.3,22; Mt.3,17 •12) Mk.1,12.13 vö Mt.4,1-11; Lk.4,1-13 •13) Mt.4,10 •14) Mt.4,12; 4,23 •15) Gal.4,4; Ef.1,10; 1Tim.2,6; Tit.1,3; ApCs.20,21 •16) Mk.1,16-20 vö Mt.4,18-22; Lk.5,2-11; Jn.1,40-42 •21) Mk.1,21-28; Lk.4,31-37; Mt.4,23; Mk.1,39;10,1

ba. Mindjárt szombaton Jézus bement a zsinagógába, és tanításhoz fogott. ²²Tanítása megdöbbenetelte a zsinagógában levőket, mert úgy tanította őket, mint aki *Istentől* fennhatóságot kapott, s nem úgy, mint az írástudók. ²³Zsinagógájukban erre azonnal tisztátalan szellem hatásába került egy ember, s felkiáltott: ²⁴„Hah! Mi dolgunk veled, názáreti Jézus? Azért jöttél, hogy elveszíts minket? Tudom, ki vagy: az Isten Szentje!”

²⁵Jézus keményen rászólt: „Némulj el, és menj ki belőle!” ²⁶A tisztátalan szellem erre összerángatta az embert, és hangos kiáltással kiment belőle.

²⁷Mindannyian megdöbbenek, úgyhogy egymással vitatkoztak, és azt kérdezték: „Mi ez? Valami *Istentől* fennhatóságot nyert új tanítás? Csak úgy rendelkezik a tisztátalan szellemekkel, és azok engedelmeskednek neki.” ²⁸Azonnal szét is ment a híre mindenhova, Galilea egész környékére.

²⁹Tüstént azután, hogy a zsinagógából kijöttek, Jakabbal és Jánossal együtt bementek Simon és András házába. ³⁰Simon anyósa lázasan ágyban feküdt. Azonnal szóltak neki felőle. ³¹Ő hozzálépett, a kezén megragadta, és felkeltette. Az aszszonyt azonnal elhagyta a láz, s azután felszolgált nekik.

³²Mikor lenyugodott a nap, és este lett, hozzá hozták az összes gonoszul gyötrötteket s az ördögösöket, ³³úgyhogy az egész város odagyűlt az ajtóhoz. ³⁴Sokakat gyógyított, kik

mindenféle betegségtől gonoszul szenvedtek, sok ördögi szellemet űzött ki, s nem hagyta szólni az ördögi szellemeket, mert azok felismerték őt.

³⁵Azután igen korán, még sötét éjszakában felkelt, kiment a városból egy puszta helyre, és ott imádkozott. ³⁶Nyomon követték Simon és a vele lévők. ³⁷Midőn rátaláltak, így szóltak hozzá: „Mindenki téged keres!”

³⁸De ő ezt felelte nekik: „Menjünk máshová, a szomszédos kisebb városokba, hogy ott is hirdethessem a *királyságot*! Hiszen evégre jöttem.” ³⁹El is ment egész Galileába a zsinagógáikba, s hirdette az Igét, és ördögöket űzött ki.

⁴⁰Hozzáment egy bőrpoklos is, és térdre borulva esengett hozzá. „Te, ha akarnád, képes volnál engem megtisztítani!” – mondta. ⁴¹Mire ő szánalomra gerjedt, kinyújtotta kezét, megérintette őt, és így szólt hozzá: „Akarom. Tisztulj meg!” ⁴²Nyomban eltávozott tőle a poklosság, és megtisztult.

⁴³Jézus pedig felindult hangon *szólva* azonnal elűzte őt, ⁴⁴s azt mondta neki: „Vigyázz, senkinek semmit ne szólj, hanem eredj, mutasd meg ma-

•22) Mt.7,28 •24) Mt.8,29; Mk.10,47; 14,67; 16,6; Lk.4,34; 24,19; Mt.2,23; ApCs.24,5; Lk.4,34; Jn.6,69; Lk.1,35; ApCs.3,14 •27) Mk.10,24.32; 14,33; 16,5.6 •29) Mk.1,29-31 vö Mt.8,14.15; Lk.4,38.39; Mk.1,21.23 •32) Mk.1,32-34 vö Mt.8,16.17; Lk.4,40.41; Mt.8,16; Mt.4,24 •33) Mk.1,21 •34) Mt.4,23 •35) Mk.1,35-38 vö Lk.4,42.43; 5,16; Mt.14,23 •39) Mt.4,23; Mk.1,23; 3,1 •40) Mk.1,40-44 vö Mt.8,2-4; Lk.5,12-14; Mk.10,17; Mt.8,2; Lk.5,12 •44) Mt.8,4

gad a papnak! Tisztulásod fejében pedig vidd fel, amit Mózes elrendelt, bizonyágtételül nekik.”⁴⁵Az elment, a dolgot *sokfelé* elhíresztelte, s anynyira ismertté tette, hogy azontúl az *Úr mások* láttára nem mehetett a városba, hanem kinn pusztá helyeken tartózkodott. *Mindamellett* mindenünnen mentek hozzá.

2 Napok múltán újra Kapernaumba ment, ²s elment a híre, hogy ott-hon van. Sokan összegyűltek, úgy-hogy még az ajtónál sem maradt férőhely. Hirdette nekik az Igét. ³Ekkor emberek érkeztek hozzá, akik egy gutaütöttet hoztak. Négyen emelték. ⁴Mivel a tömeg miatt nem voltak képesek bevinni hozzá, ott, ahol volt, a tetőt bontották meg, s miután kivésték azt, a hordágyat, amelyen a gutaütött feküdt, leeresztették. ⁵Jézus, miután látta hitüket, így szólt a gutaütöthöz: „Gyermekek, megvannak bocsátva vétkeid!”

⁶Ott ült néhány írástudó is, kik szívükben ezt fontolgatták: ⁷„Miért beszél ez így? Káromol! Ki engedheti el a vétkeket az egyetlen Istenen kívül?”

⁸Jézus szellemével azonnal felismerte, hogy milyen fontolgatások ébrednek bennük, s megszólította őket: „Miért fontolgatjátok ezeket szívetekben? ⁹Mi könnyebb, azt mondani-e a gutaütöttnak, hogy vétkeid megvannak bocsátva, vagy ezt mondani: Kelj fel, emeld fel a hordágyadat és járj! ¹⁰Hogy azonban lássátok, hogy az ember Fia felhatalmazást kapott arra, hogy vétkeket a földön

megbocsásson, – odaszólt a gutaütöthöz: ¹¹Azt mondom neked, kelj fel, emeld fel hordágyadat és eredj haza!” ¹²Az fel is kelt, tüstént felemelte hordágyát, s kiment mindenki szeme láttára, úgyhogy valamenynyien magukon kívül voltak, és Istent dicsőítették. „Sohasem láttunk ilyesmit” – mondták.

¹³Megint kiment a tó partjára, s hozzáment az egész tömeg, ő pedig tanította őket. ¹⁴Menet közben meglátta Lévit, az Alfeus *fiát*, amint a vámnál ült, és megszólította: „Kövess engem!” Mire az felkelt, és követte.

¹⁵Történt aztán, hogy Lévi házában asztalhoz dőlt, és sok vámszedő és vétkező is *asztalhoz* dőlt vele és tanítványaival. Sokan voltak ugyanis, és követték őt. ¹⁶Mikor azonban a farizeusok közül való írástudók meglátták, hogy a vétkezőkkel és vámszedőkkel együtt eszik, ezt mondták tanítványainak: „A vámszedőkkel és vétkezőkkel eszik együtt?”

¹⁷Ahogy ezt Jézus meghallotta, így szólt hozzájuk: „Az erejükben levőknek nincs szükségük orvosra, csak a betegeknek. Nem azért jöttem, hogy igazságosokat hívjak, hanem hogy vétkezőket.”

¹⁸János tanítványai és a farize-

•45) Lk. 5, 15; Mt. 28, 15; Mk. 2, 2. 13; 3, 7; Lk. 5, 17; Jn. 6, 2 •2, 2) Mk. 2, 13; 1, 45 •3) Mk. 2, 3-12 vö Mt. 9, 2-8; Lk. 5, 18-26; Mt. 4, 24 •4) Lk. 5, 19; Mt. 4, 24 •5) Mt. 9, 2 •7) Ézs. 43, 25 •9) Mt. 4, 24 •12) Mt. 9, 8; 9, 33 •13) Mk. 1, 45 •14) Mk. 2, 14-17 vö Mt. 9, 9-13; Lk. 5, 27-32; Mt. 9, 9; 8, 22 •16) ApCs. 23, 9; Lk. 5, 30; Mt. 9, 11 •17) Mt. 9, 12. 13; Lk. 5, 31. 32

usok böjtölni szoktak. Eljöttek hát, és megkérdezték tőle: „Miért van, hogy a János tanítványai és a farizeusok tanítványai böjtölnek, de a te tanítványaid nem böjtölnek?”

¹⁹Jézus ezt felelte nekik: „Vajon böjtölhetnek a lakodalmasság háza fia, amíg a vőlegény velük van? Ameddig maguknál láthatják a vőlegényt, nem lehet, hogy böjtöljenek. ²⁰Jönnek azonban napok, mikor a vőlegényt elveszik tőlük. Akkor, azon a napon böjtölni fognak!

²¹Új anyagból senki sem rak foltot régi köpenyre, ha mégis megteszi, a lyukat betöltő új magához szakítja a régit, és gonoszabb lesz a szakadás! ²²Senki sem tölt új bort régi tömlőkbe, ha mégis, a bor szétszakítja a tömlőket, elvesz a bor és a tömlők is, hanem új bort új tömlőkbe töltenek!”

²³Történt, hogy szombaton vetések között haladt át, tanítványai menés közben kalászokat tépdestek. ²⁴A farizeusok megszólították: „Nézd csak, mit tesznek szombaton! Azt, amit nem szabad.”

²⁵Jézus azonban azt kérdezte tőlük: „Sohasem olvastátok, mit tett Dávid, mikor szűkséget látott, s ő is, meg a vele lévők is megéheztek? ²⁶Hogy Abjatar főpap alatt hogyan ment be az Isten házába, és ette meg az Istennek szánt kenyereket, melyeket csak a papoknak szabad megenniük, s hogy adott a vele levőknek is?”

²⁷Aztán ezt mondta nekik: „A szombat lett az emberért, és nem az ember a szombatért, ²⁸úgyhogy az embernek Fia a szombatnak is ura!”

3 Megint zsinagógába ment be, s ott egy elszáradt kezű ember volt. ²Szemmel tartották, hogy szombaton gyógyítani fogja-e, hogy azután vádolhassák. ³Megszólította a száradt kezű embert: „Kelj fel! Állj a közepre!”

⁴Aztán megkérdezte azokat: „Szabad-e szombaton jót vagy rosszat tenni, lelket menteni vagy megölni?” De azok hallgattak.

⁵Ekkor haraggal körültekintett rajtuk, és elszomorodott szívük kőkemény voltán, és rászólt a beteg emberre: „Nyújtsd ki a kezedet!” Az kinyújtotta, s azzal helyreállt a keze. ⁶A farizeusok meg azután, hogy kimentek a Heródespártiakkal együtt, tüstént tanácsot tartottak, hogy miként veszíthetnék őt el.

⁷Jézus erre tanítványaival együtt visszavonult a tó mellé, hová Galileából nagy sokaság követte, amellet Júdeából, ⁸s Jeruzsálemből, Idumeából, Jordánon túlról, Tírusz és Szidon környékéről nagy sokaság jött hozzá, hallva, hogy miket cselekszik. ⁹Szólt tanítványainak, hogy a tömeg miatt állandóan egy csónakot tartsanak készen, hogy ne szorongassák őt. ¹⁰Ugyanis sokakat gyógyított,

- 18) Mk.2,18-22 vö Mt.9,14-17; Lk.5,33-38
- 20) Lk.17,22; Mt.9,15 •23) Mk.2,23-28 vö Mt.12,1-8; Lk.6,1-5; 5Móz.23,25 •24) Mt.12,2
- 26) 1Krn.24,6; 1Sám.21,1; 2Sám.8,17 •27) 2Móz.23,12; 5Móz.5,14; Kol.2,16 •3,1) Mk.3,1-6 vö Mt.12,9-14; Lk.6,6-11; Mk.1,21.39 •2)
- Lk.6,7; 11,54; 14,1; 20,20; Mt.12,10 •5) Lk.6,10 •6) Mt.22,16; Mk.12,13 •7) Mk.3,7-12 vö Mt.12,15.16; Lk.6,17-19; Mt.4,25; Lk.6,17 •8)
- Józs.15,1.21; Ez.35,15; 36,5; Mt.11,21

úgyhogy akiket csak valami ostor vert, hozzá tódultak, hogy megérint-hessék. ¹¹A tisztátalan szellemek is, ha látták, leborultak, és azt kiáltot-ták: „Te vagy az Istennek Fia!” ¹²Ő azonban nagyon keményen rájuk szólt, hogy ne tegyék őt láthatóvá.

¹³Felment azután egy hegyre, és akiket akart, magához szólított. Azok odamentek hozzá. ¹⁴Tizenkettőt ren-delt arra, hogy vele legyenek, hogy elküldhesse őket igehirdetésre, ¹⁵s hogy felhatalmazást kapjanak ördögök kiűzésére. ¹⁶Ekkor kijelölte a tizenkettőt: Simonnak a Péter nevet adta, ¹⁷kijelölte Jakabot, a Zebedeus fiát és Jakab testvérét, Jánost, és a Boanérgesz nevet adta nekik, ami azt jelenti: mennydörgés fiai. ¹⁸Kije-lölte Andrást, Fülöpöt, Bertalant, Mátét, Tamást, az Alfeus Jakabját, Taddeust, kananei Simont ¹⁹és karióti Júdást, aki elárulta őt.

²⁰Azután hazatért, s ott ismét tömeg gyűlt össze, úgyhogy nem tudtak ebé-delni sem. ²¹Mikor rokonai ezt meg-hallották, elmentek, hogy hatalmukba kerítsék, azt gondolták ugyanis, hogy nincs magánál.

²²Az írástudók, akik Jeruzsálem-ből jöttek le, azt mondták, hogy Bel-zebul van vele, s hogy az ördögi szel-lemek fejedelme által űzi ki az ördögi szellemeket.

²³Jézus magához szólította az írás-tudókat, s példázatokban a követ-kezőket mondta nekik: „Hogy űzheti ki Sátán a Sátánt? ²⁴Ha egy király-ság önmagával meghasonlik, az a királyság nem állhat meg, ²⁵és ha egy ház magával meghasonlik, az a

ház nem állhat meg. ²⁶Ha a Sátán önmaga ellen támad fel, és magával meghasonlik, nem képes megállani, hanem vége van! ²⁷De az erős har-cos házába nem hatolhat be senki, és nem rabolhatja el a felszerelést, csak ha előbb megkötözte az erős vitézt, akkor aztán kirabolhatja há-zát! ²⁸Bizony, azt mondom nektek, hogy mindent meg fognak bocsáta-ni az ember fiainak, a vétkeket, a ká-romlásokat is, melyeket mondanak, ²⁹de ha valaki a Szent Szellem ellen szól káromlást, az nem kap soha bo-csánatot, hanem örök véteknek ter-he nyomja!”

³⁰Azt mondták ugyanis, hogy Jé-zusnak tisztátalan szelleme van.

³¹Ekkor jöttek hozzá anyja és test-vérei, de kívül megálltak, beküldtek hozzá, és hívták. ³²Tömeg ült kö-rülötte, s megmondták neki: „Nézd, anyád és testvéreid kinn keresnek téged!” ³³De ő ezt felelte nekik: „Ki az én anyám? Kik a testvéreim?” ³⁴Az-után végignézett azokon, akik kör-ben körülötte ültek, és így szólt: „Ezek az én anyám és testvéreim!” ³⁵Mert aki Isten akaratát teszi, az az én testvérem, az az én anyám.”

•10) Mt. 4,23; Mk. 5,29,34; Lk. 7,21; Mk. 6,56.8, 22; Mt. 9,21; 14,36 •11) Mt. 4,3 •12) Mt. 8,4 •13) Lk. 6,12; Mt. 5,1; 10,1; Mk. 6,7; Lk. 9,1-6 •16) Mk. 3,16-19 vö. Mt. 10,2-4; Lk. 6,14-16; ApCs. 1,13 •20) Mk. 2,1; 7,17; 9,28; 1,45; 3,7; 6,31 •21) Mk. 3,31s; Jn. 10,20; ApCs. 26,24 •22) Mt. 15,1; 10,25; 11,18; 9,34 •23) Mk. 3,23-27 vö. Mt. 12,25-29; Lk. 11,17-22; Mk. 4,2; Mt. 13,3ss; Mk. 4,2ss; Mt. 4,10 •26) Mt. 4,10 •27) Ézs. 49,24.25 •28) Mk. 3,28-30; Mt. 12,31.32; Lk. 12,10 •31) Mk. 3,31-35 vö. Mt. 12,46-50; Lk. 8,19-21

4 Ismét tanítani kezdett a tó partján, s igen nagy tömeg gyűlt hozzá, úgyhogy hajóba szállt be, s a távon ült, míg az egész tömeg a tóparton a földön *helyezkedett el*.

²Példázatokban sokra tanította őket. Tanítása közben *ezeket* mondta nekik: ³„Hallgassátok csak! Egyszer elment a magvető vetni. ⁴Történt, hogy mikor vetett, némely *mag* az útfélre esett, s a madarak eljöttek és felcsipegették. ⁵Más aztán sziklás talajra esett, hol nem volt sok földje, úgyhogy – nem lévén a föld mély – hamarosan kihajtott, ⁶de mikor a nap felkelt, elperzselődött, s mivel nem volt gyökere, kiszáradt. ⁷Más magok a tövisek közé estek, a tövisek felnőttek, és megfojtották azokat, úgyhogy gyümölcsöt nem teremtek. ⁸Mások a jó földbe estek, és miután kihajtottak, megnőttek, gyümölcsöt teremtek. Egyik harmincannyit hozott, másik hatvanannyit és megint más százannyit.”

⁹Azután ezt mondta: „Akinnek füle van, hallja meg!”

¹⁰Mikor egyedül maradt, a körülötte levők a tizenkettővel együtt megkérdezték a példázatok felől, ¹¹s ő ezt felelte nekik: „Az Isten királyságának titka nektek van szánva, azokhoz a kívülállókhoz minden példázatokban jut el, ¹²hogy jól megnézzék, mégse lássanak, jól odahallgassanak, mégse lássák be, hogy valamikor meg ne térjenek, és bocsánatot ne kapjanak!”

¹³Majd így szólt hozzájuk: „Nem ismeritek fel ezt a példázatot? Hát akkor hogyan ismeritek fel majd az

összes példázatot? ¹⁴A magvető az Igét veti. ¹⁵Az útszélre esők azok, akikbe elveti az Igét; amikor meghallják az Igét, eljő a Sátán, és kiragadja a beléjük vetett magot. ¹⁶Hasonló *történik* a sziklás talajra vetettekkel: Mikor az Igét hallják, tüstént örömmel elfogadják azt, ¹⁷de nincs bennük gyökér, hanem ideig-óráig valók, azután, ha az Ige miatt nyomorúság vagy üldözés támad, tüstént törbe esnek. ¹⁸Másfélék a tövis közé vetettek, ezek, bár meghallották az Igét, ¹⁹a kor gondjai, a gazdagság csalárdsága és a többi dolgok után való vágyak beléjük hatolnak, megfojtják bennük az Igét, úgyhogy az gyümölcstelenné lesz. ²⁰A jó földbe vetett *magok* ellenben olyanok, akik hallják az Igét, befogadják, és harmincannyi, hatvanannyi, vagy százannyi termést hoznak.”

²¹Aztán ezeket beszélte nekik: „Ugyan, hova teszik a mécsest? A véka alá, vagy az ágy alá? Vajon nem a mécslábra helyezik? ²²Mert nincs semmi titkolt dolog, mely egyszer láthatóvá nem lesz, és nincs olyan elrejtett dolog, mely egyszer napvilágra nem kerül! ²³Ha valakinek füle van, hogy halljon, hallja meg!

²⁴Vigyázzatok arra, amit hallotok! – mondta nekik. Amely mérték-

•4,1) Mk. 4, 1-12 vö Mt. 13, 1-15; Lk. 8, 4-10 •2) Mk. 3, 23; Mt. 13, 3ss; Mk. 4, 2ss •9) Mt. 11, 15; Mk. 4, 23 •11) 1Kor. 5, 12s; Kol. 4, 5; 1Tessz. 4, 12; 1Tim. 3, 7; Mk. 4, 2; 3, 23 •12) Ézs. 6, 9; Mt. 13, 14 •13) Mk. 4, 13-20 vö Mt. 13, 18-23; Lk. 8, 11-15 •15) Mt. 4, 10 •19) Mt. 13, 22 •21) Mt. 5, 15; Lk. 8, 16; 11, 33 •22) Mt. 10, 26; Lk. 8, 17; 12, 2 •23) Mk. 4, 9; Mt. 11, 15 •24) Mt. 7, 2; Lk. 6, 38

kel ti mérték, azzal mérnek majd nektek is, sőt hozzá is tesznek számotokra. ²⁵Akinek ugyanis van, annak adni fognak, de akinek nincs, attól azt is el fogják venni, amiye van. ²⁶Majd újra szólt: „Hasonló az eset az Isten királyságával, mint azzal az emberrel, aki magot vetett a földbe, ²⁷aztán elszunnyadt, felkelt éjjel és nappal, azalatt a mag kihajtott, a szár megnyúlt anélkül, hogy tudott volna róla. ²⁸Magától terem gyümölcsöt a föld, először szárt, majd kalászt, aztán teli magot a kalászbán. ²⁹Mihelyt pedig a termés megengedi, a gazda azonnal neki ereszti sarlóját, mert az aratásnak itt az ideje.

³⁰Mihez hasonlítsuk az Isten királyságát? – kérdezte –, milyen példázatba foglaljuk bele? ³¹Olyan az, mint a mustármag, mely mikor a földbe vetik, a földön levő összes magvaknál kisebb, ³²ám ha elvetik, felnő, és az összes veteményeknél nagyobb lesz, és nagy ágakat hajt, úgyhogy az ég madarai fészket is rakhatnak árnyékában.”

³³Sok ilyen példázattal szólt nekik az Igét, ahhoz mérten, ahogy képesek voltak annak meghallására. ³⁴Példázat nélkül nem szólt nekik, de tanítványainak külön mindennek a megoldását megadta.

³⁵Mikor az a nap beesteledett, így szólt hozzájuk: „Menjünk át a túlsó partra!” ³⁶Erre otthagyták a tömeget, Jézust pedig úgy, ahogy volt, magukkal vitték a hajóban. Más csónakok is voltak ott vele. ³⁷Egyszerre nagy szélvihar támadt, s a hullámok becsaptak a hajóba, úgyhogy a

hajó már-már megtelt. ³⁸Ő maga a hátsó fedélzeten, a fejaljon elszunnyadt. De felébresztették, és ezt mondták neki: „Tanító, nem törödsz vele, hogy elveszünk?”

³⁹Erre felkelt, megdorgálta a szelket, a tónak meg ezt mondta: „Hallgass! Fogd be a szád!” Erre ellankadt a szél, és nagy csendesség lett. ⁴⁰Nekik pedig ezt mondta: „Miért vagytok ennyire gyávák? Hogy van, hogy nincs hitetek?”

⁴¹Ám azok nagyon féltek, és ezt kérdezgették egymás között: „Kicsoda hát ő, hogy a szél és a tó engedelnek neki?”

5 Átérték a tó tulsó partjára, a gerazénusok vidékére. ²Miután a hajóból kiszállt, a sírokból azonnal szembejött vele egy ember, aki tisztátalan szellem hatalmában volt. ³Ennek lakása a sírokban volt, és soha senki sem volt képes láncokkal megkötözni. ⁴mert bár sokszor kötözték meg már béklyókkal és láncokkal, ő a láncokat lehúzta magáról, a béklyókat összetörte, és senkinek sem volt annyi ereje, hogy megfékezhette volna. ⁵Egész éjen és egész napon át a sírokban tartózkodott, a hegyek közt kiáltozott, és kövekkel vagdalta magát.

⁶De mikor Jézust messziről meglátta, odafutott, földreborult előtte,

•25) Mt.13,12 26) Mk.3,26-29; Mt.13,24-30 •30) Mk.4,30-32 vö Mt.13,31.32; Lk.13,18.19; Mt.13,24 •34) Mt.13,34; Jn.10,6; 16,25 •35) Mk.4,35-41 vö Mt.8,18.23-27; Lk.8,22.25 •36) Mk.4,1; 5,2.21; Mk.3,9; •5,1) Mk.5,1-17 vö Mt.8,28-34; Lk.8,26-37 •2) Mk.4,1.36; 5,21; 3,9; 1,23

⁷és nagy hangon kiáltott: „Mi dolgunk van egymással, Jézus, a magasságos Istennek Fia? Az Istenre kényszerítelek, ne kínozz engem!”

⁸Mert Jézus azt mondta neki: „Te tisztátalan szellem, eredj ki az emberből!”

⁹Most megkérdezte őt: „Mi a neved?” „Légió a nevem – felelte neki –, mert sokan vagyunk!” ¹⁰Aztán nagyon rimázkodott neki, hogy ne küldje őket el arról a vidékről.

¹¹Ott legelészett a hegy lábánál egy nagy disznócsürhe. ¹²Rimázkodtak neki: „Küldj minket a disznókba, hadd mehessünk beléjük!” ¹³Megengedte nekik. A tisztátalan szellemek, ahogy az emberből kimentek, bementek a disznókba, azzal a mintegy kétezer darabból álló csürhe a meredélyen alárohant a tóba, s a tóba belefulladt.

¹⁴Pásztoraik erre elfutottak, s hírt vittek a városba és a tanyákra. Majd jöttek az emberek megnézni, hogy mi történt. ¹⁵Odaértek Jézushoz, és látták, hogy az ördögös, akiben a légió volt, felöltözötten ott ül, és észnél van. ¹⁶Azok aztán, akik látták, elbeszélték nekik, mi történt az ördögössel és a disznókkal. ¹⁷Ekkor esengeni kezdtek, hogy távozzék el a határaikból.

¹⁸Mikor Jézus beszállt a hajóba, a volt ördögös kérlelte, hogy vele lehessen. ¹⁹De nem engedte meg neki, hanem így szólt hozzá: „Eredj ha-za a tieidhez, és hirdesd nekik mindazt, amit az Úr veled tett, és hogyan könyörült rajtad.” ²⁰Az el is ment, és hirdetni kezdte a Tízvárosban mind-

azt, amit Jézus vele tett, úgyhogy mindenki csodálkozott.

²¹Miután Jézus a hajóval újra átkelt a túlsó partra, nagy tömeg gyűlt hozzá. Még a tóparton volt, ²²mikor eljött az egyik zsinagógafő, Jairus nevű. Ahogy meglátta őt, a lábához esett, ²³és igen kérlelte őt: „Mivel a lányom a végét járja, jöjj el, vedd rá kezedet, hogy megmeneküljön és éljen.” ²⁴El is ment vele, de nagy tömeg követte, és szorongatták.

²⁵Ekkor hozzáment egy asszony, akinek tizenkét éve vérfolyása volt, ²⁶aki sok orvostól igen sokat szenvedett, s mindenét, amije volt, rájuk költötte, de belőlük semmi haszna nem volt, hanem csak rosszabbul lett. ²⁷Ez az asszony, miután a Jézus dolgairól hallott, hozzáment a tömegben, és hátulról megérintette a köpenyét. ²⁸Azt gondolta ugyanis: „Ha csak érinthetem a köpenyét, megmenekülök.” ²⁹Vérének forrása azonnal ki is száradt, s észrevette testén, hogy a betegség őt verő ostorától meggyógyult.

³⁰Jézus is azonnal felismerte magán, hogy hatalmas erő távozott el tőle. Megfordult hát a tömegben, és így szólt: „Ki fogta meg a köpenye-

•7) Mt.8,29; 4,3; Lk.8,28; ApCs.16,17; Héb.7,1 •9) Mk.5,15; Mt.26,53; Lk.8,30 •15) Mk.5,16,18; Mt.4,24; Lk.8,27; 8,35; Mk.5,9 •16) Mk.5,15; Mt.4,24 •18) Mk.5,18-20 vö Lk.8,38,39; Mk.5,15,16; Mt.4,24 •20) Mk.7,31; Mt.4,25 •21) Mt.9,1; Lk.8,40; Mk.4,36; 4,1 •22) Mk.5,22-43 vö Mt.9,18-26; Lk.8,41-56; Mk.5,35,36,38; Lk.8,49; 13,14; ApCs.13,15; 18,8,17; Mt.9,18 •23) Mk.6,5; 7,32; 8,23; 16,18; Lk.4,40; 13,13; ApCs.9,17; 28,8; 6,6 •29) Mk.5,34; 3,10 •30) Lk.5,17

met?”³¹ „Látod, hogy a tömeg szorongat – szóltak tanítványai –, s mégis azt kérde, ki fogott meg?”

³²De ő körültekintett, hogy lássa azt, aki így tett vele. ³³Az asszony, aki tudta, hogy mi történik vele, ijedten és remegve odament, lábához borult és megmondta neki a teljes igazságot, ³⁴mire Jézus így szólt hozzá: „Leányom, hited megmentett! Eredj el békességben, s légy egészséges, a téged verő ostortól szabad.”

³⁵Még beszélt, mikor emberek érkeztek a zsinagógafőtől, és ezt mondták: „Leányod meghalt! Miért zaklatod még tovább a Tanítót?” ³⁶De Jézus, aki meghallotta a szót, melyet mondtak, így szólt a zsinagógafőhöz: „Ne félj, csak higgy!”

³⁷Aztán nem engedte meg senkinek, hogy bemenjen vele, csak Péternek, Jakabnak és Jánosnak, a Jakab testvérének. ³⁸Mikor bementek a zsinagógafő házába, zajongó tömeget pillantott meg, mely sírt, jajveszékelt és igen kiáltozott. ³⁹Ahogy belépett, megszólította őket: „Miért zajongtok és sírtok? A gyermek nem halt meg, hanem szunnyad.” ⁴⁰Erre kinevették. Ő azonban, miután mindannyiukat kiűzte, csak a gyermek atyját, anyját és a vele tartókat vitte magával, s bement oda, ahol a gyermek feküdt. ⁴¹Ott megragadta a gyermek kezét és rászólt: „Talitha kum!” Aminek fordítása: „Leánykám, azt mondom neked: kelj fel!” ⁴²A leányka rögtön felkelt, és járt, mert tizenkét esztendő volt. A nagy döbbenettől azonnal magukon kívül jutottak. ⁴³Ő meg szigorúan megpa-

rancsolta nekik, hogy senki ne tudjon a *dologról*. Aztán szólt, hogy adjanak a *leánykának* enni.

6 Azután eltávozott onnan, és a hazájába ment. Tanítványai követték. ²Szombat lett, és elkezdett tanítani zsinagógájukban. Hallgatói közül sokan megdöbbenve szóltak: „Honnan kapta ez ezeket az adományokat? Micsoda tudomány az, melyet kapott, hogy az isteni hatalomnak ekkora megnyilvánulásai támadnak kezétől? ³Nem az ácsmester ő, Máriának a fia?! Jakabnak, Józsnak, Júdásnak, Simonnak a testvére? Nincsenek-e nálunk *férjnél* a húgai?” És belé ütköztek, kelepce fogta meg őket.

⁴Jézus pedig ezt mondta nekik: „Csak hazájában, a rokonai közt, saját családjában nincs becsülete a prófétának!”

⁵Nem is mutathatta meg ott egy csodában sem hatalmát, csak kevés gyengélkedőre vetette rá kezét, hogy gyógyítsa őket. ⁶Hitetlenségükön azonban elcsodálkozott. Aztán a tanyákat járta be, és tanított.

⁷Majd magához szólította a tizenkettőt, és elkezdte azokat kettesével szétküldeni. Felhatalmazást adott

•34) Mt. 9,22; Lk. 7,50; 8,48; ApCs. 16,36; Jak. 2,16; Mk. 5,29; 3,10 •35) Mk. 5,22 •36) Mk. 5,22; Lk. 8,50 •37) Mt. 17,1; 26,37 •38) Mk. 5,22 •41) Lk. 7,14; ApCs. 9,40 •43) Mt. 8,4 •6,1) Mk. 6,1-6 vö Mt. 13,54-58; Lk. 4,16.23; Mt. 13,54.57 •2) Mt. 4,23; Mk. 10,1; Mt. 7,28 •3) Mt. 13,55; 12,46; 13,56; 11,6 •4) Mt. 13,57; Mk. 6,1 •5) Mk. 5,23 •6) Mt. 9,35; Lk. 13,22; Mk. 1,39; 10,1 •7) Mk. 6,7-11 vö Mt. 10,1.9-14; Lk. 9,1,3-5; Lk. 10,4-11; Mk. 3,13; Mt. 10,1.5; Lk. 9,1; 10,1

nekik a tisztátalan szellemeken, ⁸s megparancsolta nekik, hogy semmit se vigyenek az útra, csak egy botot. „Ne vigyetek kenyeret, tarisznyát, övetekben rézpénzt! ⁹Hanem húzzatok sarut! Ne öltsetek két köntöst!”

¹⁰Majd ezt mondta nekik: „Ha valahol egy házba bementek, ott maradjatok, amíg ki nem mentek onnan! ¹¹S ha valamely hely nem fogad be titeket, és nem hallgatnak rátok, mikor onnan kimentek, még a port is rázzátok le, mely lábatokhoz tapadt, ellenük szóló tanúságtételül.”

¹²Azok el is mentek. Kihirdették, hogy más felismerésre kell térni. ¹³Sok ördögi szellemet űztek ki, sok gyengélkedőt megkentek olajjal, s azok meggyógyultak.

¹⁴Mindezt meghallotta Heródes király is. Hiszen Jézus neve már ismertté vált. Azt beszélték, hogy Bemérintő János támadt fel a halottak közül, azért hatnak általa azok a hatalmas erők. ¹⁵Mások azt mondták róla, hogy Illés ő, megint mások azt beszélték, hogy próféta, a próféták közül *volna* az egyik. ¹⁶Heródes, miután hallott róla, ezt mondotta: „Az támadt fel, akit én lefejeztettem, János.”

¹⁷Mert ez a Heródes volt az, aki Jánost elhozatta, letartóztatta, majd megkötözve börtönben tartotta Heródiásért, testvérének, Fülöpnek feleségeért, mert feleségévé tette. ¹⁸János tudniillik azt mondta Heródesnek: „Nem szabad neked a testvéred feleségét magadnál tartani.” ¹⁹Heródiás neheztelt Jánosra, s meg akar-

ta öletni őt, de nem tehetette. ²⁰Mert Heródes félt Jánostól, minthogy tudta, hogy igazságos és szent ember; azért arra igyekezett, hogy megőrizze őt. Sok mindenben hallgatott rá. Ezért tanácstalanul állt vele szemben annál inkább, mert szívesen hallgatta őt.

²¹Jött azonban egy alkalmas nap, melyen Heródes születésnapjára ebédet adott nagyjainak, az ezredeseknek és Galilea előkelőinek. ²²Bement a vendégségbe az *asszonynak*, Heródiásnak lánya is, és táncot lejtett. Heródesnek és a vendégeknek megtetszett a *tánc*. „Kérj tőlem, amit akarsz – mondta a király a leánynak –, megadom neked.” ²³Meg is esküdött neki: „Amit kérsz, megadom neked, még ha a fele királyságomat is.”

²⁴A *leány* kiment, és megkérdezte anyját: „Mit kérjek?” Az így felelt: „Bemerítő Jánosnak a fejét.” ²⁵A leány tüstént nagy sietséggel ment be a királyhoz, és ezt kérte: „Azt akarom, hogy azonnal add ide nekem egy tálban Bemérintő Jánosnak a fejét!”

²⁶A királyt bánat fogta el, de esküje miatt és a vendégek miatt nem akarta őt elutasítani. ²⁷Így a király rögtön elküldte a hóhért, s elrendelte, hogy hozza el annak fejét. ²⁸A *hóhér* elment, a börtönben lefejezte

•8) Mt.10,10 •11) Mt.10,14 •12) Mt.11,1; Lk.9,6 •13) Jak.5,14 •14) Mk.6,14-29 vö Mt.14,1-12; Mk.6,14-16; Lk.9,7-9; Mt.14,2 •15) Mt.16,14; Mk.8,28; Mt.21,11 •17) Mt.14,3 •18) Mt.14,4 •19) Mt.14,3 •20) Mt.21,26 •21) Eszt.1,3; 2,18; Lk.3,1 •22) Mt.14,3 •23) Eszt.5,3,6; 7,2

őt, aztán egy tálban elhozta János fejét, és odaadta a leánynak, a leány odaadta az anyjának. ²⁹Ahogy János tanítványai a történeteket meghallották, eljöttek, elvitték a holttestet és sírba helyezték.

³⁰Azután Jézusnál gyülekeztek az apostolok, és hírt adtak neki mindenről, amit tettek és tanítottak. ³¹Jézus így szólt hozzájuk: „Jöjjetek el ti egyedül egy puszta helyre, s nyugodjatok le egy kissé!” Sok volt ugyanis a jövő-menő, s evésre sem volt alkalmas idejük.

³²Elmentek hát külön egy hajóval egy puszta helyre. ³³De megláták őket az arra járók, sokan felismerték őket, úgyhogy gyalogszerrel az összes városokból összefutottak oda az emberek, és megelőzték őket. ³⁴Mikor Jézus kilépett, nagy tömeget látott. Szánalomra gerjedt irántuk, mert olyanok voltak, mint a pásztortalan juhok. Aztán hozzáfogott, hogy sok mindenre tanítsa őket.

³⁵Már későre járt az idő, mikor a tanítványai hozzáléptek, és így szóltak: „Puszta a hely, és már késő az óra!” ³⁶Bocsásd el őket, hadd menjenek el a környező földekre és falvakba, hadd vásároljanak valamit maguknak, hogy ehessenek.” ³⁷Ő azonban ezt felelte nekik: „Adjatok nekik ti enni!” „Elmenjünk és vásároljunk kétszáz dénár árú kenyeret, hogy enni adhassunk nekik?” – kérdezték azok. ³⁸„Hány kenyereketek van? Menjetek, nézzétek meg!” – szólt nekik Jézus. Ahogy megtudták, így szóltak: „Öt kenyérünk van és két halunk!”

³⁹Ekkor Jézus elrendelte, hogy fektessenek le mindenkit a friss fűbe, társaságonként külön. ⁴⁰Le is telepedtek százas, ötvenes csoportokban. ⁴¹Ekkor fogta az öt kenyeret és két halat, feltekintett az égre, áldást mondott, aztán megtörte a kenyereket, és tanítványainak adta, hogy azok a tömeg elé tegyék, a két halat is elosztotta mindnyájuknak. ⁴²Mindentek és jóllaktak. ⁴³Azután összeszedték a darabokat, és azok tizenkét kosarat töltöttek meg, szedtek halakat is. ⁴⁴Ötezer férfi volt, aki a kenyerekből evett.

⁴⁵Tüstént azután arra kényszerítette tanítványait, hogy szálljanak be a hajóba, s menjenek át előtte a túlsó partra Betsaidába, míg ő a tömeget elbocsátja. ⁴⁶Miután elbúcsúzott tőlük, a hegyre ment imádkozni.

⁴⁷Késő este lett, s a hajó a tó közepén volt, míg ő egyedül a szárazföldön. ⁴⁸Aztán meglátta őket, hogy az evezéssel kínlódtak amiatt, hogy a szél ellenükbe fújt. Azért az éjszaka negyedik órájának idején a tavon járva hozzájuk indult. Mikor el akart menni mellettük, ⁴⁹azok, ahogy meglátták, hogy a tengeren jár, azt vélték, hogy kísértet, és felkiáltottak.

•30) Lk. 9,10; Mt. 10,2; Lk. 6,13; 9,10; 17,5; 22,14; 24,10; ApCs. 1,2.26 •31) Mk. 3,20 •32) Mk. 6,32-44 vö Mt. 14,13-21; Lk. 9,10-17; Jn. 6,5-13; Mk. 8,2-9; 6,45; 3,9; 4,36 •34) Mt. 9,36 •37) Jn. 6,7; Mt. 18,28; Lk. 7,41 •41) Mt. 14,19 •43) Mt. 14,20 •44) Mt. 14,21 •45) Mk. 6,45-51 vö Mt. 14,22-32; Jn. 6,15-21; Mk. 6,32; Mt. 11,21; Mk. 8,22 •46) ApCs. 18,18.21; 2Kor. 2,13; Mt. 14,23 •48) Mk. 12,35; Mt. 24,43

tottak. ⁵⁰Mert mind látták őt, és nyugtalanság fogta el őket. Ám ő azonnal beszélni kezdett hozzájuk. „Bízzatok! Én vagyok! – mondotta nekik. – Ne féljete!” ⁵¹Majd beszállt hozzájuk a hajóba. Ekkor alábbhagyott a szél. Azok bensejét az eset rendkívül felzavarta, úgyhogy egészen magukon kívül voltak. ⁵²A kenyerek történetéből ugyanis nem merítették belátást, meg volt kövesedve a szívük.

⁵³Mikor átkeltek, Genezáret földjére tartottak, és ott vetettek horgonyt. ⁵⁴Ahogy kiléptek a bárkából, azonnal felismerték őt, ⁵⁵sietve bejárták azt az egész vidéket, s elkezdték azokat, akik gonoszul szenvedtek, ide is, oda is hordozni, ahol csak hallották, hogy jelen van. ⁵⁶Ahová csak bement, falvakba, városokba, tanyahelyekre, a terekre kitették az elerőtlenülteket, és kérlelték, hogy csak a köpenyének bojtját megérint-hessék. S akik megérintették, megmenekültek.

7 Összegyűltek nála a farizeusok és néhány írástudó, akik Jeruzsálemből jöttek. ²Ezek meglátták, hogy Jézusnak néhány tanítványa megszensteletlen, azaz mosdatlan kézzel ebédel. ³A farizeusok ugyanis, sőt az összes zsidók, nem esznek addig, míg kezüket tenyérnyi vízzel meg nem mossák, mivel a vének hagyományához ragaszkodnak. ⁴Nem esznek a piacról sem semmit, ha csak azt le nem loccsantják. Sok más dolog is van, melyeket átvettek, ragaszkodva hozzájuk: poharakat, korsókat, rézedényeket mártogatnak be. ⁵A nála

összegyűlő farizeusok és írástudók megkérdezték őt: „Tanítványaid miért nem viselkednek a vének hagyományainak megfelelően? Ellenkezőleg tesznek: megszensteletlen kézzel ebédelnek.”

⁶Ám ő így felelt nekik: „Igen helyesen prófétált felőletek, képmutatók felől Ézsaiás, amint az írva áll: Ez a nép ajkával tisztel engem, de szíve távol van tőlem.

⁷Hiába tisztelnek engem, mikor tanítás közben emberi parancsokat hirdetnek. ⁸Ti elhagyjátok az Isten parancsolatát, s emberek hagyományaihoz ragaszkodtok.”

⁹Majd ezt mondta nekik: „Ti ugyan szépen félreteszitek Isten parancsolatát, hogy a saját hagyományotokat őrizgessétek! ¹⁰Mert Mózes ezt mondta: Tiszteld atyádat és anyádat! Továbbá: Aki atyjának vagy anyjának gonoszt mond, annak vége biztos halál legyen! ¹¹Ti ellenben ezt mondjátok: Ha egy ember azt mondta atyjának, vagy anyjának: korbán, azaz oltári ajándék, ezzel lehetek csak hasznodra, ¹²ti az ilyennek meg sem engeditek, hogy *valamit* tegyen atyjáért, vagy anyjáért; ¹³s így hagyományokkal, melyet utódaitoknak

•50) Mt.9,2; 14,27 •51) Mk.6,32 •52) Mk.8,17ss; Róm.11,7 •53) Mk.6,53-56 vö Mt.14,34-36; Jn.6,24,25 •56) Mk.3,10; Mt.9,20 •7,1) Mk.7,1-23 vö Mt.15,1-20 •2) Mk.7,5; ApCs.10,14,28; 11,8; Róm.14,14; Hébr.10,29; Jel.21,27; Mt.15,2; Lk.11,38 •3) Mk.7,5.8.9.13; Gal.1,14 •4) Mt.23,25 •5) Mk.7,3.8.9.13; Gal.1,14; Mk.7,2 •6) Ézs.29,13 •7) Ézs.29,13 •8) Mk.7,3.5.9.13; Gal.1,14 •9) Mk.7,3.5.9.13; Gal.1,14 •10) 2Móz.20,12; 5Móz.5,16; 2Móz.21,17; 3Móz.20,9 •11) 3Móz.1,2; Mt.27,6

átadtok, erőtlenné teszitek Isten beszédét. Sok hasonlót cselekesztek.”

¹⁴Ezután magához szólította a tömeget, és így szólt hozzájuk: „Hallgassatok rám mindannyian, és legyetek belátók. ¹⁵Abból, ami az emberen kívül van, semmi olyan nem megy be az emberbe, ami megszenteltelenítené őt, csak olyan *dolgok* teszik szentségtelenné az embert, melyek az emberből jönnek elő.” ¹⁶„*Ha valakinek van füle a hallásra, hallja meg!*”

¹⁷Mikor utóbb a tömegtől elvált, és bement a házba, tanítványai kérdést intéztek hozzá ama példázat felől. ¹⁸Ő ezt felelte nekik: „Hát ti is ennyire belátás nélküliek vagytok? Nem értitek, hogy semmi sem képes megszentelteleníteni az embert, ami kívülről megy belé? ¹⁹Mert az *ilyesmi* nem a szívbe megy be, hanem a hasba, onnan meg kikerül az árnyékszékre, mely minden ételt megtisztít.”

²⁰Úgy mondotta, hogy ami az emberből jön ki, az teszi szentségtelenné az embert. ²¹„Ugyanis belülről, az emberek szívéből jönnek elő a gonosz megfontolások, paráználkodás, lopás, gyilkolás, ²²házasságtörés, kapzsiság, rosszaságok, ármány, kicsapongás, rossz szem, káromlás, fennhéjázás, esztelenség! ²³Mindezek a rossz *dolgok* belülről jönnek elő, és úgy teszik szentségtelenné az embert!”

²⁴Felkelt, s aztán elment onnan Tírusz határába. Ott bement egy házba, és azt akarta, hogy senki se tudja meg, de nem tudott rejtve maradni. ²⁵Ellenkezőleg, egy asszony, kinek leányában tisztátalan szellem

volt, azonnal, ahogy hallott róla, eljött, és lábához borult. ²⁶Az asszony hellén volt, szíro-föníciai eredetű. Megkérte Jézust, hogy űzze ki leányából az ördögi szellemet.

²⁷„Hagyd, hogy előbb a gyermekek lakjanak jól! – mondotta neki az Úr –, mert nem szép dolog a gyermekek kenyerét elvenni, s az ölebeknek dobni oda.” ²⁸De az asszony ezt felelte néki: „Így van, Uram. De a kutyácskák is esznek az asztal alatt a gyermekek morzsáiból.” ²⁹„Ezért a beszédért – mondotta neki Jézus – eredj el, kiment leányodból az ördögi szellem!”

³⁰Mikor az asszonyhazaért, a gyermekeket az ágyon fekvő találta, az ördögi szellem kiment már belőle.

³¹Miután Tírusz határából eltávozott, Szidonon keresztül és a Tízváros területén menve át, újra a Galileai tóhoz érkezett. ³²Egy nehezen beszélő süketet vittek hozzá, s kérelték, hogy vesse rá kezét.

³³Jézus ekkor kivitte őt egyedül a tömegből, bedugta ujját a fülébe, ujjára köpött, s nyálával érintette a nyelvét, ³⁴aztán feltekintett az égre, és sóhajtott. „Effáta!” – mondotta, ami azt jelenti: „Nyílj meg!” ³⁵S megnyílt a hallása! Tüstént feloldódott

•13) Mk.7,3.5.8.9; Gal.1,14 •16) Ez a vers a legrégebbi kéziratokban nem található •17) Mk.9,28; 2,1; 3,19; Mt.15,15 •19) Róm.14,1-12; Kol.2,16; Lk.11,41; ApCs.10,15; 11,9 •20) Mt.15,18; Mk.7,23 •22) Mt.6,23; 20,15 •24) Mk.7,24-30 vö Mt.15,21-28; 11,21; Mk.7,31 •31) Mk.7,31-37 vö Mt.15,29-31; 11,21; Mk.7,24; Mt.4,18; Mk.5,20; Mt.4,25 •32) Mk.5,23 •33) Mk.8,23 •34) Mk.8,12

nyelvének bilincse, és helyesen beszélt.

³⁶Majd szigorúan megparancsolta nekik, hogy senkinek se szóljanak róla. De minél inkább tiltotta, azok annál inkább elhíresztelték. ³⁷És minden mértéket felülmúló döbbenettel mondták: „Mindent helyesen tett! A süketeket is hallókká teszi, a némákat is beszélőkké.”

8 Miután azokban a napokban ismét igen nagy volt a tömeg, és nem volt mit enniük, magához hívta a tanítványokat, és így szólt hozzájuk: ²„Szánalmat érzek a tömeg iránt, mert már három napja nálam vannak, s nincs mit enniük. ³Ha étlen bocsátom őket haza, elernyednek az úton. Amellett közülük némelyek messziről érkeztek.”

⁴„Honnan volna képes valaki itt a pusztában jóllakatni ezeket?” – szólaltak meg tanítványai. ⁵„Hány kenyerek van?” – kérdezte őket Jézus. „Hét” – felelték.

⁶Erre megparancsolta a tömegnek, hogy dőljenek le a földre. Majd fogta a hét kenyeret, hálát adott, megtörte és tanítványainak adta, hogy a tömeg elé helyezték. Azok eléjük tették. ⁷Volt kevés haluk is. Megáldotta azokat is, és azt mondta, hogy azokat is tegyék eléjük. ⁸Ettek, jóllaktak, és hét kosárral szedték fel a megmaradt darabokat. ⁹Mintegy négyezren voltak. Aztán elbocsátotta őket.

¹⁰Azonnal hajóba szállt, és tanítványaival együtt Dalmanuta vidékére érkezett. ¹¹Ott előjöttek a farizeusok, és közösen vitába szálltak vele.

Égből való jelt kívántak tőle, azzal kísértették őt. ¹²Ekkor szelleme sóhajtváltott ki belőle: „Miért keres jelt ez a nemzedék?” – szólt. „Bizony azt mondom nektek, nem fog jelt kapni ez a nemzedék.” ¹³Azzal otthagyták őket, újra hajóba szállt, és a túlsó partra távozott.

¹⁴Elfelejtettek azonban kenyeret vinni, s egy kenyéren kívül más nem volt velük a hajóban. ¹⁵Ugyanakkor Jézus szigorú parancsot adott nekik: „Vigyázzatok, óvakodjatok a farizeusok kovászatól és Heródes kovászatól.”

¹⁶Azok azt fontolgatták egymás között, hogy nincs kenyerek. ¹⁷Mikor észrevette, így szólt hozzájuk: „Mit fontolgatjátok, hogy nincs kenyerek? Még most sem értitek, és nem látjátok be? Megkövesedett szívvel jártok? ¹⁸Szemetek van, és nem láttok, fületek van, s nem hallotok? Nem emlékeztek rá, ¹⁹hogy amikor öt kenyeret törtem meg ötezer embernek, hány telt kosárral vittétek el a megmaradt darabokat?” „Tizenkettővel” – felelték. ²⁰„S mikor a hetet törtem meg a négyezernek, hány tele kosár darabot vittetek el?” „Hétet” – válaszolták. ²¹„S még most sem láttok a dolgokba be?” – kérdezte.

²²Betsaidába érkeztek. Egy vakot

•36) Mt.8,4; Mk.1,45 •8,1) Mk.8,1-9 vö 6,34-44; Mt.15,32-39 •2) Mt.9,36; Mk.6,34 •7) Mt.14,19 •8) Mk.8,20; Mt.15,37 •10) Mt.15,39 •11) Mk.8,11-21 vö Mt.16,1-12; 12,38 •12) Mk.7,34 •15) Mt.16,6; Lk.12,1; Mt.14,1; 22,16 •17) Mk.6,52 •18) Ez.12,2 •19) Mk.6,41-44; Mt.14,20 •20) Mk.8,6-9; 8,8 •21) Mk.6,52 •22) Mt.11,21; Mk.6,45; 3,10

hoztak hozzá, és kérlelni kezdték, hogy érintse azt. ²³Ő a vakot kézenfogva kivezette a faluból, szemére köpött, kezét rávetette, s megkérdezte: „Látsz-e valamit?” ²⁴Az felnyitotta szemét, és így szólt: „Látom az embereket. *Úgy látom őket járni, mintha fák volnának.*” ²⁵Ekkor újra a szemére tette a kezét, mire annak látása *mindenen* áthatott és helyreállt, úgyhogy messzire mindent látott. ²⁶Ekkor hazaküldte őt ezzel a szóval: „Még csak be se menj a faluba!”

²⁷Jézus és tanítványai elmentek Fülöp Cézarájának falvaiba. Az úton kérdést intézett tanítványaihoz: „Kinek mondanak engem az emberek?” ²⁸Azok azt felelték: Bemerítő Jánosnak, mások Illésnek, mások meg, hogy a próféták közül vagy az egyik.” ²⁹Ekkor megkérdezte őket: „Hát ti mit mondotok, ki vagyok én?” Megszólalt Péter, s ezt felelte neki: „Te vagy a Felkent!” ³⁰Ekkor keményen rájuk szólt, hogy senkinek se mondják.

³¹Elkezdte aztán oktatni őket, hogy az ember Fiának sokat kell szenvednie, kell, hogy a vének, főpapok, írástudók elvessek, mint próba nem állót, kell, hogy megöljék, de három nappal azután fel fog támadni. ³²Nyíltan beszélt velük a dologról. Péter azonban pártfogolni s korholni kezdte őt.

³³Jézus erre megfordult, ránézett tanítványaira, s aztán megdorgálta Pétert: „Eredj mögém, Sátán, mert nem az Isten *dolgain* jár az eszed, hanem az emberek *dolgain*.”

³⁴Azután a tömeget tanítványaival együtt magához szólította és ezeket mondta nekik: „Ha valaki utá-

nam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel keresztyét, és úgy kövessen engem. ³⁵Aki ugyanis meg akarja menteni lelkét, el fogja veszteni azt, de aki énérettem és az örömezenetért elveszti lelkét, meg fogja menteni azt.

³⁶Mert mit használ az embernek, ha megnyeri az egész világot, de a lelkét veszni hagyja? ³⁷Hát mit is adhatna az ember lelkéért cserébe? ³⁸Mert ha valaki szégyell engem s beszédeimet e házasságtörő és vétkezes nemzetségben, az embernek Fia is szégyellni fogja azt, ha majd eljön Atyjának dicsőségében a szent angyalokkal.”

9 Azt is mondta nekik: „Bizony azt mondom nektek, hogy az itt állók között vannak olyanok, akik halált nem kóstolnak addig, amíg meg nem látják Isten királyságát, amint hatalommal elérkezik!”

²Hat nap múltán Jézus magához vette Pétert, Jakabot és Jánost. Külön magukban felvitte őket egy igen magas hegyre, és ott a szemük látára más alakot öltött. ³A köpenye csillogó lett, nagyon fehér, ahogy a fehéritő nem képes a földön úgy meg-

•23) Mk. 7,33; 5,23 •26) Mt. 8,4; Mk. 8,23 •27) Mk. 8,27-29 vö Mt. 16,13-16; Lk. 9,18-20; Mt. 16,13 •28) Mk. 6,14 •30) Mt. 16,20; Lk. 9,21; Mt. 8,4 •31) Mk. 8,31-9,1 vö Mt. 16,21-28; Lk. 9,22-27; Mt. 16,21 •32) Jn. 18,20; 10,24; 11,14; 16,25.29 •33) Mt. 4,10 •34) Mt. 10,38 •35) Mt. 10,39 •38) Lk. 9,26; Mt. 10,33; Hébr. 11,16; Mt. 8,20; 16,27; Mk. 13,26; Lk. 9,27 •9,1) Mt. 16,27; Mk. 13,26; Lk. 9,27 •2) Mk. 9,2-8 vö Mt. 17,1-8; Lk. 9,28-36; Mk. 5,37 •3) Mt. 28,3

fehéríteni valamit. ⁴Utóbb láthatóvá lett nekik Illés Mózesrel együtt, és azok Jézussal beszélgettek.

⁵Ekkor megszólalt Péter, és ezt mondta Jézusnak: „Rabbi, kellemes nekünk itt lennünk! Majd készítünk három sátrat, neked egyet, Mózesnek egyet és Illésnek egyet.” ⁶Nem tudta ugyanis, mit beszél, a félelem ugyanis megrémítette őket.

⁷Aztán felhő támadt, s az beárnyékolta őket, a felhőből pedig szózat hangzott ki: „Ő az én szeretett Fiam! Rá hallgassatok!”

⁸De mikor hirtelen körültekintettek, többé senkit sem láttak, csak Jézust, ő volt egyedül velük.

⁹Miközben leszálltak a hegyről, szigorúan megparancsolta nekik, hogy abból, amit láttak, senkinek semmit el ne beszéljenek, csak majd ha az embernek Fia a halottak közül feltámad. ¹⁰Belekapaszkodtak ebbe a szóba, s egymással vitatkozva azt kutatták, hogy mit jelent a halottak közül feltámadni.

¹¹Majd kérdést intéztek hozzá: „Azt mondják az írástudók, hogy előbb Illésnek kell eljönnie.”

¹²Azt felelte nekik: „Illés eljön ugyan előbb, és mindent helyreállít. Aztán – de hogy is van az embernek Fia felől megírva? Hogy sokat szenved és megvetik? ¹³Én azonban azt mondom nektek, hogy Illés eljött már, és mindazt megtették vele, amit akartak, amint írva van felőle!”

¹⁴Mikor a tanítványokhoz érkeztek, nagy tömeget láttak körülöttük, írástudókat is, akik velük együtt vitatkoztak, ¹⁵de ahogy meglátták őt,

azonnal nagy döbbenet fogta el az egész tömeget; majd hozzáfutottak, és köszöntötték őt. ¹⁶Jézus megkérdezte azokat: „Miért vitatkoztok velük?” ¹⁷Valaki így felelt neki a tömegből: „Tanító, elhoztam hozzád a fiamat, akiben néma szellem van. ¹⁸Ez a szellem ahol éppen megragadja, szaggatni kezdi őt, aztán tajtékzik, fogát csikorgatja, majd elfonynyad a fiú. Szóltam tanítványaidnak, hogy üzzék ki, de nem volt rá erejük.”

¹⁹Ekkor megszólalt Jézus, és ezt mondta nekik: „Óh, hitetlen nemzedék! Meddig leszek veletek? Meddig visellek még titeket? Hozzátok ide hozzám!” ²⁰Odavitték hozzá. Mikor a szellem megpillantotta Jézust, azonnal össze-vissza rángatta a fiút, úgy-hogy az a földre esett, és tajtékozva fetrengett.

²¹Jézus megkérdezte az atyját: „Mennyi ideje annak, hogy ez történt vele?” „Gyermekekora óta – felelte az. –

²²Sokszor vetette tűzbe is, vízbe is, hogy elveszítse. De ha valamire képes vagy, segíts rajtunk, gerjedj szálalomra irántunk!”

²³Jézus ezt felelte neki: „Ami azt illeti: »ha képes vagy« – hát minden lehetséges a hívőnek.” ²⁴A gyermek atyja hirtelen felkiáltott: „Hiszek – mondta –, segíts hitetlenségemen!”

²⁵Mikor Jézus meglátta, hogy tö-

•5) Mt.23,7; 17,4; Lk.9,33 •7) 2Pét.1,17s; Mk.1,11; Mt.3,17 •9) Mk.9,9-13 vö Mt.17,9-13; Mk.5,43; 7,36; 8,30; Mt.8,4 •11) Mt.11,14 •12) Mk.9,31; Mt.16,21; 26,24 •14) Mk.9,14-28 vö Mt.17,14-19; Lk.9,37-42 •15) Mk.14,33; 16,5.6 •23) Mt.17,20; Jn.11,40

meg fut hozzá, keményen rászólt a tisztátalan szellemre: „Hangtalan, néma szellem, megparancsolom neked, hogy menj ki belőle, és többé ne menj belé!”²⁶ Erre az felkiáltott, nagyon összerángatta a fiút, s aztán kiment. A fiú meg olyan lett, mint egy holt, úgyhogy a többség azt is mondta, hogy meghalt.²⁷ Jézus azonban megragadta a kezét, és felkeltette. S az fel is kelt.

²⁸Azután, hogy Jézus bement a házba, tanítványai külön megkérdezték őt: „Miért nem tudtuk kiűzni azt?”²⁹ Jézus ezt felelte nekik: „Ez a fajta semmi másra nem megy ki, csak az imádkozásra!”

³⁰Miután onnan eltávoztak, Galileán vonultak át, de nem akarta, hogy bárki is megtudja.³¹ Tanítványainak oktatásával foglalkozott ugyanis. Arról beszélt nekik, hogy az embernek Fiát át fogják adni az emberek kezébe, meg fogják ölni, de három nappal azután, hogy megölték, feltámad.³² Azok azonban nem értették meg beszédét, ám féltek hozzá kérdést intézni.

³³Kapernaumba érkeztek. Mikor benn volt a házban, megkérdezte őket: „Mit fontolgattatok az úton?”³⁴ Ők azonban hallgattak, mert arról vitakoztak egymással az úton, hogy ki a nagyobb.³⁵ Miután leült, és magához hívta a tizenkettőt, ezt mondta nekik: „Ha valaki első akar lenni, mindenki között utolsó legyen, mindenkinek kiszolgálója.”

³⁶Ezzel fogott egy gyermeket, és kiállította közéjük a középre, majd ölébe vette, és így szólt hozzájuk:

³⁷„Aki az ilyen gyermekek közül egyet az én nevemben befogad, nem engem fogad be, hanem azt, aki elküldött engem!”³⁸ „Tanító – mondta neki János –, láttunk valakit, aki a te neveddel ördögi szellemeket űz ki, de nem követ minket. Eltiltottuk, mivelhogy nem követ minket.”³⁹ De Jézus ezt felelte: „Ne tiltsátok el, mert lehetetlen, hogy valaki az én nevemben úgy gyakoroljon isteni hatalmat, hogy utána nemsokára káromoljon engem.”⁴⁰ Hiszen aki nincs ellenünk, mellettünk van.⁴¹ Aki ugyanis titeket egy pohár vízzel megitat azon a címen, hogy a Felkentéi vagytok, bizony azt mondom nektek, nem fogja elveszíteni bérét.

⁴²S ha valaki e legkisebbek közül, akik hisznek, egyet törbe ejt, az olyanak jobb volna, ha malomkővel a nyaka körül a tengerbe vetnék.⁴³ Ha a kezed törbe csal, vágd le! Jobb volna neked, hogy csonkán az életre bemenj, minthogy két karral az olt-hatatlan tűzbe, a gyehennába ves-senek,⁴⁴ *ahol nem pusztul el a fér-gük, és a tűz nem alszik el.*⁴⁵ Ha láb-ad törbe csal, vágd le! Jobb neked sántán az életre bemenned, mint-hogy két lábbal a gyehennára ves-senek,⁴⁶ *hol nem pusztul el a fér-gük,*

•25) Mk.9,15 •28) Mk.7,17; 2,1 •30) Mk.9,30, 32 vö Mt.17,22-23; Lk.9,43-45 •31) Mk.9,12; 8,31; Mt.16,21 •32) Lk.2,50; 9,45; 18,34; Jn.12,16 •33) Mk.9,33-37 vö Mt.17,24; 18,1-5; Lk.9,46-48; Mk.3,19 •34) Lk.22,24; Mk.9,50 •35) Mt.20,26 •37) Mt.10,40 •38) Mk.9,38-40 vö Lk.9,49,50; 4Móz.11,27-29 •40) Mt.12,30 •41) Mt.10,42 •43) Mt.5,30; 18,8; 17,27; 5,22; 3,12; 25,41 •44) Ez a vers a legrégebb kéziratokban nem található •45) Mt.5,22

és a tűz nem alszik el. ⁴⁷Ha szemed csal törbe, vedd el! Kedvezőbb rád nézve, hogy fél szemmel Isten királyságába bemenj, minthogy két szemmel a gyehennára vessenek. ⁴⁸Ott az ilyeneknek férge meg nem hal, és tüze ki nem alszik. ⁴⁹Mert mindenkit tűzzel fognak megsózni.

⁵⁰Hasznos a só, de ha elveszti só ízét, mivel fűszerezhetnék meg? Tartások magatokban sót, és legyetek egymás között békességben!”

10 Felkelt, és elment onnan Júdea tájaira és a Jordánon túlra. Ismét tömeg vonult vele, s amint szokása volt, újra taníttatta őket.

²Farizeusok mentek hozzá, és megkérdezték: „Szabad-e a férfinak az asszonyt elbocsátani?” Kísérteni akarták! ³„Mit parancsolt nektek Mózes?” – szólt nekik Jézus. ⁴Mire azok ezt felelték: „Mózes megengedte, hogy válólevelet írjunk, és elbocsássuk az asszonyt.” ⁵Jézus erre ezt mondta nekik: „Kemény szívetekre tekintve írta nektek ezt a parancsolatot. ⁶Ámde már a teremtés kezdetétől fogva férfivá és nővé tette Isten őket. ⁷Ezért hagyja el a férfi atyját és az anyját, ⁸és lesz a kettő egy hússá, úgyhogy azontúl nincs kettő, hanem csak egy hús! ⁹Amit hát az Isten egy igába fogott, ember azt ne válassza szét!”

¹⁰Otthon a tanítványai újra megkérdezték efelől, ¹¹s ő ezt mondotta nekik: „Aki elbocsátja a feleségét, és másikkal házasodik össze, házasságtörést követ el amazzal szemben. ¹²Ha meg az asszony bocsátja el férjét, és

köt utána mással házasságot, házasságtörővé lesz.”

¹³Gyermekeket hoztak hozzá, hogy megérintse őket, de a tanítványok korholták azokat. ¹⁴Jézus, mikor ezt észrevette, bosszankodott, és rájuk szólt: „Hagyjátok, hogy a gyermekek hozzám jöjjenek! Ne akadályozzátok őket! Hiszen ilyeneké az Isten királysága. ¹⁵Bizony, azt mondom nektek, aki az Isten királyságát nem úgy fogadja, mint egy gyermek, be nem megy abba.” ¹⁶Ekkor ölébe vette, majd megáldotta őket, és rájuk vetette kezét.

¹⁷Mikor kiment az útra, hozzáfutott valaki, térdre esett, s megkérdezte: „Jó Tanító, mit tegyek, hogy örökrészüln kaphassam az örökéletet?” ¹⁸Jézus ezt felelte neki: „Miért mondasz engem jónak? Senki sem jó, csak az egy Isten. ¹⁹A parancsolatokat ismered: Ne ölj! Ne törj házasságot! Ne lopj! Hamis tanúságot ne tégy! Ne fosztogass! Tiszteld atyádat és anyádat!”

²⁰Az így felelt: „Tanító, mindezeket ifjúságomtól fogva követtem.” ²¹Jé-

•46) Ez a vers a legrégebb kéziratokban nem található •47) Mt.5,29; 18,9; 17,27; 5,22 •48) Ézs.66,24; Mt.3,12; 25,41 •50) Mt.5,13; Lk.14,34s; Kol.4,6; Mk.9,34; Róm.12,18; 2Kor.13,11; 1Tessz.5,13 •10,1) Mk.10,1-12 vö Mt.19,1-9; Mk.1,21; 2,13; 4,2; 6,2.6.34; 12,35; 14,49; Mt.4,23; 26,55 •4) 5Móz.24,1.3 •5) Mt.19,8 •6) Mk.13,19; 2Pét.3,4; 1Móz.1,27; 5,2 •7) 1Móz.2,24 •8) 1Móz.2,24 •11) Mt.5,32 •12) 1Kor.7,11,13 •13) Mk.10,13-16 vö Mt.19,13-15; Lk.18,15-17 •14) Mt.5,3 •15) Mt.18,3; 19,14; Lk.18,17; 1Kor.14,20; 1Pét.2,2 •16) Mk.9,36 •17) Mk.10,17-31 vö Mt.19,16-30; Lk.18,18-30; Mk.1,40; Lk.10,25; 18,18; ApCs.20,32; Ef.1,18; 1Pét.1,4; Mt.25,34 •19) 2Móz.20,12-16; 5Móz.5,16-20 •20) Mt.19,20

zus erre ránézett, és megszerette őt, majd így szólt hozzá: „Egy hiányod van: Eredj, add el, amid csak van, és oszd el a szegényeknek! Akkor kincsed lesz a mennyekben. Aztán rajta, kövess engem!” ²²Az azonban elkomorult erre a szóra, és szomorúan elment, mert sok szerzeménye volt.

²³Jézus erre körültekintett tanítványain, és így szólt hozzájuk: „Milyen nehezen fognak az Isten királyságába bemenni azok, akiknek vagyonuk van.”

²⁴Tanítványait megdöbbentették beszédei. Jézus aztán újra megszólalt, és ezt mondta nekik: „Gyermekek, milyen sok bajjal jár az Isten királyságába bemenni azoknak, akik vagyonukban bíznak. ²⁵Kevesebb fáradsággal megy át egy teve a tű fokán, mint egy gazdag az Isten királyságába.”

²⁶Azok pedig annál inkább megdöbbentek, s egymás közt beszéltek: „Hát ki is menekülhet meg?” ²⁷Jézus rájuk tekintett, és így szólt: „Embereknél lehetetlen, de nem Istennél. Az Istennél minden lehetséges.”

²⁸Ekkor Péter ilyen beszédbe kezdett: „Lásd, mi mindent elhagytunk, és úgy követtünk téged!”

²⁹Jézus ezt mondta rá: „Bizony, azt mondom nektek, egy ember sem hagyhat el házat, testvéreket, anyát, apát, gyermekeket, szántóföldeket értem és az örömhírért úgy, ³⁰hogy ne kapná meg azok százszorosát, most ebben az időben: házakat, testvéreket, anyákat, gyermekeket és szántóföldeket üldözésekkel, az elkövetkező korban pedig örök életet. ³¹Sok

első utolsóvá lesz, és utolsók elsőké!”

³²Úton voltak és Jeruzsálembe mentek fel. Jézus előttük ment, rajtuk pedig döbbenet ült, félve követték. Ekkor újra magához vette a tizenkettőt és azokról a dolgokról kezdett beszélni nekik, amelyek vele történni fognak: ³³„Most felmegyünk Jeruzsálembe, és az embernek Fiát át fogják adni a főpapoknak, az írástudóknak, azok halálra fogják ítélni, és át fogják adni őt a nemzeteknek. ³⁴Aztán kicsúfolják, megköpdösik, megostorozzák, és megölik, és három nap múlva feltámad!”

³⁵Ekkor hozzámentek Zebedeus fiai, Jakab és János és megszólították: „Tanító, szeretnénk, ha azt, amit kérünk tőled, megtennéd nekünk.” ³⁶„Mit akartok? Mit tegyek veletek?” – kérdezte tőlük. ³⁷Ők ezt felelték neki: „Add meg nekünk, hogy dicsőségedben egyikünk jobb-, és másikunk balkezéd felől ülhessen!”

³⁸„Nem tudjátok, mit kértek!” – felelte nekik Jézus. „Képesek vagytok-e kiinni azt a poharat, melyet én iszom ki, vagy bemerülni azzal a bemerüléssel, mellyel én merítkezem be?”

³⁹„Képesek vagyunk” – felelték azok, mire Jézus ezt mondta nekik:

•21) Mt. 6,20 •23) Mt. 19,23 •24) Mk. 1,27 •25) Mt. 19,24 •27) Mt. 19,26 •28) Mt. 4,20-22 •29) Mt. 19,29; Lk. 18,29s; Mt. 6,33 •30) Mt. 12,32 •31) Mt. 19,30 •32) Mk. 10,32-34 vö Mt. 20,17-19; Lk. 18,31-33; Mk. 1,27 •33) Mk. 8,31; 9,12 •34) Mt. 26,67; 27,30; Mk. 14,65; Mt. 16,21; Mk. 9,31 •35) Mk. 10,35-45 vö Mt. 20,20-28 •37) Mt. 19,28 •38) Mt. 20,22; Lk. 12,50 •39) ApCs. 12,2; Jel. 1,9

„Ki fogjátok ugyan inni azt a poharat, melyet én kiiszom, s be fogtok merülni azzal a bemerüléssel, melyel én bemerülök, ⁴⁰de a jobbomon és balomon való ülést nem az én dolgom megadni, hanem *azoké* lesz, akiknek elkészítették.”

⁴¹Mikor a tíz meghallotta az esetet, bosszankodni kezdtek Jakabon és Jánoson. ⁴²Erre Jézus magához szólította őket és ezt mondta nekik: „Tudjátok, hogy azok, akiknek a nemzetek között uralkodói tekintélyük van, uraságuk alá kényszerítik, és nagyjaik fennhatóságuk alá nyomják őket! ⁴³Köztetek azonban nem ilyen a viszony. Ellenkezőleg. Aki köztetek nagy akar lenni, szolgáljon ki titeket, ⁴⁴és aki köztetek első akar lenni, mindenkinek rabszolgája legyen. ⁴⁵Hiszen az embernek Fia sem azért jött, hogy őt szolgálják ki, hanem hogy ő szolgáljon ki *másokat*, és lelkét sokakért váltságul adja!”

⁴⁶Jerikóba értek. Mikor éppen kimentek Jerikóból, ő meg a tanítványai, s tekintélyes számú tömeg, egy vak koldus ült az út szélén, Timeus fia, Bartimeus. ⁴⁷Ez, ahogy meghallotta, hogy a názáreti Jézus *megy el arra*, kiabálni kezdett: „Dávidnak Fia, Jézus, könyörülj rajtam!” ⁴⁸Sokan korholták, hogy elhallgattassák, de ő annál inkább kiáltozott: „Dávidnak Fia, könyörülj rajtam!”

⁴⁹Jézus megállt, és így szólt: „Hívjátok őt *ide*!” Hívták a vakot, így szóltak hozzá: „Bízzál, kelj fel, hív téged!” ⁵⁰Az erre eldobta a köpenyét, felugrott és Jézushoz ment.

⁵¹Jézus megkérdezte: „Mit akarsz?

Mit tegyek veled?” „Rabbuni – felelte a vak –, hogy látni tudjak!” ⁵²„Eredj – felelte neki Jézus –, hited megmentett téged!” S az tüstént látott, és követte őt az úton.

11 Mikor Jeruzsálemhez közeledtek, az Olajfák hegyén Betfagénál és Betániánál tanítványai közül kettőt elküldött. ²„Menjetek el a veletek szemben levő faluba – mondotta nekik. – Ahogy beértek, tüstént rátaláltok egy megkötött számarcsikóra, melyen még ember sohasem ült. Oldjátok el, és hozzátok *ide*!” ³Ha pedig valaki megkérdezné tőletek: Miért teszitek ezt? Mondjátok: az Úrnak van szüksége rá, s azonnal elbocsátja azt *ide*.” ⁴El is mentek, és kinn az utcán egy ajtónál találtak egy megkötött számarcsikót. Eloldották. ⁵De az ott állók közül némelyek megkérdezték őket: „Miért oldjátok el a számarcsikót?” ⁶Úgy feleltek nekik, ahogy Jézus mondta, mire elbocsátották azokat. ⁷Jézushoz vitték aztán a csikót, rárakták köpenyeiket, s ő ráült. ⁸Sokan köpenyeikkel terítették be az utat, mások meg gallyakkal, melyeket a mezőkről tördeltek. ⁹Akik előtte mentek, s akik követték, így kiáltoztak: „Hozsánna! Áldott az, aki az Úr ne-

•40) Mt.13,11 •41) Mk.10,42-45; Lk.22,25-27
•43) Mt.20,26; Mk.9,35 •45) Mt.20,28 •46)
Mk.10,46-52 vö 20,29-34; Lk.18,35-43; Lk.
18,35; 19,1 •47) Mk.1,24; Mt.9,27 •49) Mt.9,2
•51) Jn.20,16; Mt.23,7 •52) Mt.9,22 •11,1)
Mk.11,1-10 vö Mt.21,1-9; Lk.19,29-38; Mt.21,
17; 21,1 •7) Mk.11,7-10; Jn.12,12-15 •9) Mt.
21,9; Zsolt.118,25

vében jön! ¹⁰Áldott atyánknak, Dávidnak érkező királysága! Hozsánna a magasságokban!”

¹¹Aztán bement Jeruzsálembe a szent helyre. Ott mindent megtekintett, majd késő lévén, a tizenkettővel kiment Betániába.

¹²Másnap, mikor Betániából távoztak, megéhezett. ¹³Már messziről meglátott egy dús levélzetű fügefát, s odament, hogy talán talál rajta valamit. De mikor hozzáért, semmit sem talált rajta, csak levelet. Mert még nem volt itt a fügek ideje! ¹⁴Ekkor megszólalt, és így szólt a fához: „Senki rólad többé gyümölcsöt ne egyék az örök korig soha.” A tanítványai hallották.

¹⁵Jeruzsálembe érkeztek. Bementek a szent helyre, s Jézus hozzáfogott, hogy kiűzze a szent helyről azokat, akik ott árusítottak és vásároltak. A pénzváltók asztalait, a galambárusok székeit felforgatta, ¹⁶és nem engedte, hogy bárki is bármilyen eszközt átvigyen a szent helyen. ¹⁷Majd tanította őket. „Nincs-e megírva, hogy az én házamat az összes nemzetek imádság házána fogják nevezni? Ti azonban rablók barlangjává tettétek.”

¹⁸Meghallották azt a főpapok és írástudók, és keresték, milyen módon veszíthetnék őt el. Félték ugyanis tőle, mert az egész tömeget megdöbentette tanítása.

¹⁹Mikor aztán este lett, kimentek a városból. ²⁰Mikor kora reggel arra mentek, észrevették, hogy a fügefa gyökerestől kiszáradt. ²¹Péter, aki visszaemlékezett, megjegyezte: „Rabbi,

nézd csak, a fügefa, melyet megátkoztál, kiszáradt.”

²²Jézus erre így szólt hozzájuk: „Legyen hitetek Istenben! ²³Bizony, azt mondom nektek, hogyha valaki azt mondaná ennek a hegynek: emelkedj fel, és hullj a tengerbe, ha nem kételkedne szívében, hanem hinné, hogy amit mond, megtörténik, akkor meg is lenne neki. ²⁴Ezért azt mondom nektek: akármiért imádkoztok is, higgyétek, hogy már megkaptátok, amit kértetek, és meglesz nektek! ²⁵De ha valamikor imádkozva álltok, bocsássátok meg, ha valaki ellen valamit tartogattok, hogy a ti mennyben lakó Atyátok is megbocsássa a ti botlásaitokat. ²⁶*Ha pedig ti nem bocsátok meg, mennyei Atyátok sem bocsátja meg vétkeiteket.*

²⁷Ismét Jeruzsálembe mentek. Mikor a szenthelyen járt, hozzá mentek a főpapok, írástudók és vénék, ²⁸és megkérdezték tőle: „Milyen felhatalmazással teszed ezeket? Ki adta neked a felhatalmazást, hogy ezeket tehesd?” ²⁹Jézus ezt felelte nekik: „Kérdezek tőletek egy dolgot, feleljetek nekem, akkor majd én is megmondom nektek, miféle felhatalmazással cselekszem ezeket. ³⁰János

•10) Mt.21,9 •11) Mt.21,12; 21,17 •12) Mk. 11,12-14; 20-24 vö Mt.21,18-22 •15) Mk.11, 15-18; Mt.21,12-16; Lk.19,45-47; Jn.2,13-16 •17) Ézs.56,7; Jer.7,11 •18) Mk.12,12; Mt.21, 46; Lk.20,19; Jn.7,1; Mt.7,28 •19) Lk.21,37; Mt.21,17; Mk.11,11 •20) Mk.11,20-24; 11,12-14 vö Mt.21,19-22 •21) Mt.23,7 •22) Mt.17, 20; 21,21s •24) Mt.7,7s •25) Mt.6,5; 6,14 •26) Mt.6,15; 18,35; Ez a vers a legrégebb kéziratokban nem található •27) Mk.11,27-33 vö Mt.21,23-27; Lk.20,1-8

bemerítése a mennyből való volt-e, vagy emberektől? Feleljetek nekem!”

³¹Ekkor magukban latolgatták a dolgot: „Ha azt mondjuk – szoltak –, a mennyből való, azt fogja mondani: Miért nem hittetek akkor neki? ³²Ha pedig azt mondjuk, hogy az emberektől” – féltek a néptől, mert mind azt tartották Jánosról, hogy valóban próféta. ³³Azt felelték hát Jézusnak: „Nem tudjuk.” Jézus is ezt mondta hát nekik: „Én sem mondom meg nektek, milyen felhatalmazás alapján cselekszem ezeket.”

12 Majd példázatokban kezdett szólni: „Egy ember szőlőt ültetett, körülkerítette, sajtót vésett le benne, tornyot is épített, majd kiadta szőlőműveseknek. Aztán külföldre utazott. ²A maga idejében egy rabszolgát küldött a szőlőművesekhez, hogy kapjon a szőlőművesektől a szőlő terméséből. ³Ám azok megfogták, megverték és üresen bocsátották el. ⁴Ekkor újra elküldött hozzájuk egy másik rabszolgát, azt is megsebesítették a fején és meggyalázták. ⁵Mást küldött, megölték, sok mást is, azokat részben megverték, részben megölték.

⁶De volt még valakije: egy szeretett fia. Utolsónak azt küldte hozzájuk. Úgy gondolta: talán csak megszégyenülnek a fiammal szemben.

⁷De azok a földművesek így beszéltek egymás között: Ez az örökös! Jertek, öljük meg, és mienk lesz az örökrésze! ⁸Ekkor megfogták, megölték, és kivetették a szőlőből!

⁹Vajon mit fog a szőlő ura tenni? Megjön, elpusztítja a munkásokat,

és a szőlőt másoknak adja oda. ¹⁰Hát nem olvastátok ezt az írást: Az a kő, melyet az építők a próbán elvetettek, lett a szegletkő? ¹¹Az Úrtól indult ez ki. Szemünk előtt mégis csodálatos!”

¹²Ezután igyekeztek elfogni őt, de féltek a tömegtől. Észrevették ugyanis, hogy róluk mondta a példázatot. Azzal otthagyták Jézust, és elmentek.

¹³A farizeusok és Heródeszpártiak közül hozzáküldtek egyeseket, hogy valamelyik szaván megfogják őt. ¹⁴Elmentek és így szoltak hozzá: „Tanító, tudjuk, hogy igaz vagy, és nem törődsz senkivel sem, mert nem nézed az emberek személyét, hanem az Isten útját a valóság alapján tanítod! Szabad-e a császárnak adót fizetni? Megfizessük-e, vagy ne fizessük?”

¹⁵Ő azonban átlátta képmutatásukat, és így felelt nekik: „Miért kísértetek? Hozzatok ide nekem egy dénárt, hadd lássam!” ¹⁶Hoztak, mire megkérdezte tőlük: „Kinek a képe és felirata ez?” „A császáré” – felelték neki.

¹⁷Mire Jézus így szolt hozzájuk: „Adjátok meg a császárnak, ami a császáré és Istennek, ami az Istené.” Elcsodálkoztak rajta.

¹⁸Aztán sadduceusok jöttek hozzá, kik azt beszélik, hogy nincs feltámadás. Ők is kérdést intéztek hozzá. ¹⁹„Tanító! – szoltak. – Mózes azt

•12,1) Mk.3,23; 4,2ss; 12,1-12 vö Mt.21,33-46; Lk.20,9-19; Ézs.5,2 •10) Zsolt.118,22 •11) Zsolt.118,23 •12) Mk.11,18; Mt.22,22 •13) Mk.12,13-17 vö Mt.22,15-22; Lk.20,20-26; Mt.22,16; Lk.11,54 •17) Mt.22,21 •18) Mk.12,18-27 vö Mt.22,23-33; Lk.20,27-38

írta nekünk, hogyha valakinek úgy hal meg a testvére, hogy feleséget hagy hátra, de nem hagy gyermeket, vegye el a testvére az asszonyt, és támasszon magot a testvérnek.²⁰ Hét testvér volt, és az első feleséget vett, de meghalt, és nem hagyott magot.²¹ Elvette a nőt a második, és meghalt úgy, hogy nem hagyott magot. A harmadik hasonlóképpen.²² Úgy tett mind a hét, és nem hagytak magot. Mindegyik közül utolsónak az asszony is meghalt.²³ A feltámadáskor, mikor majd felkelnek a sírból, közülük kié lesz az asszony? Hiszen heten bírták feleségül.”

²⁴Jézus ezt felelte nekik: „Nem azért tévelyegtek-e, mert nem ismeritek az Írásokat, sem az Isten hatalmát? ²⁵Mikor ugyanis a halottak közül feltámadnak, sem feleséget nem vesznek, sem nőül nem mennek, hanem olyanok lesznek, mint a menyekben az angyalok. ²⁶A halottakat illetően pedig, hogy feltámadnak, nem olvastátok-e Mózes könyvében, hogy a csipkebokornál mit szólt az Isten: Én vagyok Ábrahámnak Istene, Izsáknak Istene és Jákóbnak Istene? ²⁷Nem halottak Istene az Isten, hanem élőké! Nagyon eltévedtetek!”

²⁸Az egyik írástudó, miután halotta vitájukat, hozzáment, és látva, hogy helyesen felelt meg nekik, megkérdezte tőle: „Mindegyik közül melyik parancsolat az első?” ²⁹„Az első ez – felelte Jézus – : Halljad, Izráel, az Úr a mi Istenünk egy Úr! ³⁰Szeresd hát az Urat, Istenedet egész szívedből, egész lelkedből, egész gondolkodásodból és minden erődből!

³¹A második ez: Szeresd felebarátodat, mint magadat! Más ezeknél nagyobb parancsolat nincsen!”

³²„Ez a helyes, Tanító – válaszolt neki az írástudó –, a valóságnak megfelelően mondtad, hogy egy az Isten, és nincs több rajta kívül. ³³Továbbá, hogy egész szívből, teljes belátásból és egész erőből szeretni őt és szeretni felebarátunkat, mint magunkat: több minden egészen égő és véres áldozatnál.”

³⁴Jézus mikor észrevette, hogy értelmesen felelt, így szólt hozzá: „Nem messze vagy az Isten Királyságától.” Többé azután senki sem merte őt megkérdezni.

³⁵Jézus a szent helyen tanítva megszólalt, és ezt kérdezte: „Hogy mondhatják az írástudók, hogy a Felkent Dávidnak a Fia? ³⁶Maga Dávid a Szent Szellem által ezt mondta: Szólt az Úr az én Uramnak: Ülj le jobbam felől, míg ellenségeidet lábad alá nem vetem! ³⁷Maga Dávid mondja őt Urának. Honnan fia hát neki?”

³⁸A nagy tömegnek öröm volt hallgatnia őt. Tanítás közben így szólt egyszer: „Őrizkedjete az írástudóktól, kiknek az a kívánságuk, hogy palástban jár hassanak, és a piacon köszöntsék őket, ³⁹a zsinagógá-

•19) 5Móz.25,5 •26) Lk.20,37; Róm.11,2; 2Móz.3,6 •27) Mt.22,32; Lk.20,38 •28) Mk.12, 28-34 vö Mt.22,34-40; Lk.10,25-28; 20,39s; Mt.22,34 •29) 5Móz.6,4 •30) 5Móz.6,5 •31) 3Móz.19,18 •32) 5Móz.4,35 •33) 5Móz.6,5; 1Sám.15,22; Hós.6,6; Mik.6,6-8; Mt.9,13; 12,7 •34) Mt.22,46 •35) Mk.12,35-37 vö Mt.22,41-46; Lk.20,41-44; Mt.26,55; Mk.10,1; Mt.9,27 •36) Zsolt.110,1 •37) Jn.12,9 •38) Mk.12,38-40 vö Mt.23,1-7; Lk.20,45-47; 11,43; Mt.23,6

ban elől üljenek, a lakomákon az első helyeket szeretik. ⁴⁰Az özvegyek házat ők eszik föl, bár színből hosszan imádkoznak. Ezeknek bőségesebben jár ki majd az ítélet!”

⁴¹Aztán leült a persely ellenében és figyelte, hogy a tömeg hogyan dobja pénzét a perselybe. Sok gazdag sokat vetett. ⁴²Majd jött egy szegény özvegy, és két fillért dobott, azaz egy negyed pénzt.

⁴³Magához szólította tanítványait és így szólt hozzájuk: „Bizony azt mondom nektek, hogy ez a szegény özvegy mindazoknál többet vetett, akik a perselybe dobtak. ⁴⁴Mert mindenki a feleslegéből vetett, de ez a maga szűkösségéből mindenét bedobta, amije volt, még a betevő falatját is.”

13 A szenthelyről való távozásakor egyik tanítványa meg szólította: „Tanító! Nézd, mekkora kövek, mekkora épületek!” ²„Látod ezeket a nagy épületeket?” – mondta neki Jézus. „Követ követ nem fognak itt hagyni, melyeket le nem rombolnának!”

³Mikor aztán az Olajfák hegyén a szenthellyel átellenben leült, külön megkérdezték őt, Péter, Jakab, János és András: ⁴„Mondd meg nekünk, mikor történnek meg ezek, és micso-da jele lesz annak az időnek, amikor mindezeknek végbe kell menniük.”

⁵Ekkor Jézus így kezdett nekik beszélni: „Vigyázzatok, hogy valaki el ne tévelyítsen titeket! ⁶Sokan fognak a nevemmel jönni, s azt mondják: Én vagyok az! Sokakat el is fog-

nak tévelyíteni. ⁷Ha aztán háborúkról és háborús hírekről fogtok hallani, meg ne riadjatok! Meg kell történniük, de ez még nem a vég. ⁸Mert nemzet nemzetre, s királyság királyságra fog támadni. Helyenként földrengések lesznek, éhínségek támadnak. A szülőfájdalmaknak csak kezdete ez.

⁹De ti vigyázzatok magatokra. Tanácsoknak, gyülekezeteknek fognak átadni titeket, meg fognak verni beneteket, helytartók, királyok előtt fogtok állni énértem, nekik tanúságtételül! ¹⁰Előbb azonban az összes nemzetekhez el kell jutni az örömszöveget hirdetésével. ¹¹Ha aztán elárulnak, s elhurcolnak titeket, ne legyen előre gondotok arra, hogy mit szóljatok, hanem amit éppen abban az órában adnak majd nektek, azt mondjátok! Mert nem ti lesztek a szólók, hanem a Szent Szellem.

¹²Akkor halálra fogja adni testvér a testvérét, atya a gyermekét. A gyermekek a szüleikre támadnak, és megöletik őket. ¹³Az én nevemért mindenki előtt gyűlöletesek lesztek! Ám, aki végig állhatatos marad, meg fog menekülni!

¹⁴Ha aztán megpillantjátok majd az utálatos pusztítást, mely ott fog állni, ahol nem kellene – aki olvas-sa értse meg –, akkor akik Júdeá-

•40) Lk.20,47 •41) Mk.12,41-44 vö Lk.21,1-4; Jn.8,20; 2Kir.12,9 •44) Lk.8,43; 15,12.30; 21,4 •13,1) Mk.13,1-37 vö Mt.24; Lk.21,5-36 •2) Lk.19,44 •3) Mt.21,1; 17,1 •6) Jn.8,24 •9) Mt.10,17 •10) Mt.24,14 •11) Mk.13,11-13 vö Mt.10,19-22; Lk.21,12-17 •13) Jn.15,21 •14) Mt.24,15; Dán.9,27; 11,31; 12,11

ban lesznek, fussanak a hegyekbe, ¹⁵aki a háztetőn lesz, ne szálljon alá, s ne menjen be, hogy valamit magával vigyen, ¹⁶aki a mezőn lesz, ne térjen vissza ahhoz, ami mögötte van, hogy elhozza a köpenyét. ¹⁷Jaj lesz azokban a napokban a terhes és a szoptatós asszonyoknak! ¹⁸Imádkozatok, hogy ne télen történjék! ¹⁹Mert azokon a napokon olyan szorongatás lesz, amilyen még nem volt a teremtés kezdete óta, melyet Isten teremtett, a mai napig, és nem is lesz. ²⁰S ha az Úr meg nem rövidítette volna azokat a napokat, egy hús sem menekülne meg. De a kiválogatottakért, akiket kiválasztott *magának*, meg rövidítette ama napokat!

²¹Akkor, ha valaki azt mondaná: Itt, vagy ott a Felkent, ne higgyétek! ²²Mert hamis Felkentek és hamis próféták fognak támadni, jeleket és csodákat fognak tenni, hogy amennyiben lehetséges, még a kiválogatottakat is eltévelyítsék. ²³De ti vigyázzatok! Előre szóltam néktek!

²⁴Ámde azokban a napokban, ama szorongás után a nap el fog sötétedni, a hold nem adja többé fényét, ²⁵a csillagok hullani fognak az égből, s a mennyekben lévő hatalmak megignognak. ²⁶És akkor meg fogják látni az embernek Fiát, amint felhőkön nagy hatalommal és dicsőséggel eljön. ²⁷Akkor az *embernek Fia* szét fogja küldeni az angyalokat, s a négy szél irányából a föld szélétől az ég széléig *magához* fogja gyűjteni a kiválogatottakat.

²⁸A fügefáról tanuljatok el egy példázatot! Ha a hajtása már kizsendül

és leveleket növeszt, tudjátok, hogy közel a nyár. ²⁹Így lesz akkor is, ha majd azt látjátok, hogy ezek megtörténnek, akkor tudjátok majd, hogy közel van, az ajtó előtt. ³⁰Bizony, azt mondom nektek, hogy az a nemzedék nem múlik el addig, amíg mindezek meg nem történnek. ³¹Az ég és föld elmúlnak, de az én beszédeim nem fognak elmúlni.

³²Ama napról és óráról pedig senki sem tud, még a mennyben az angyalok sem, a Fiú sem, hanem csak az Atya. ³³Vigyázzatok, virrasszatok! Nem tudjátok, mikor lesz az az idő. ³⁴Olyan ez, mint mikor egy külföldre utazó elhagyja házát, s rabszolgáinak meghatalmazást ad, és kinek-kinek a maga munkáját *kiadja*, az ajtónállónak pedig megparancsolja, hogy ébren legyen. ³⁵Legyetek hát ébren! Hiszen nem tudjátok, hogy a ház ura mikor jön: este, éjfélkor, kakasszókor vagy hajnalban. ³⁶Hogy mikor hirtelen megjön, szunynyadva ne találjon titeket.

³⁷Amit pedig nektek mondom, mindeneknek mondom: Ébren maradjatok.”

14 Két nap múltán pászka volt és a kovásztalan *kenyerek ünnepe*. A főpapok és írástudók azon

•19) Mk. 10,6 •22) Mt. 7,15; 24,24; Jn. 4,48 •24) Ézs. 34,4 •26) Dán. 7,13; Mt. 16,27; Mk. 8,38 •27) 5Móz. 30,4; Zak. 2,6 •32) Mt. 24,36; ApCs. 1,7 •33) Ef. 6,18; Kol. 4,2 •35) Mk. 13,37; Mt. 24,42; Mk. 14,30; 6,48; Mt. 14,25 •36) Róm. 13,11 •37) Mk. 13,35; Mt. 24,42 •14,1) Mk. 14,1.2 vö. Mt. 26,2-5; Lk. 22,1.2; Jn. 11,55; 13,1; Mk. 14,12; Mt. 12,14

voltak, hogy csellel elfogják és megöljék Jézust. ²Azt mondták ugyanis: „Ne az ünnepen, hogy a nép közt zavargás ne legyen.”

³Mialatt Betániában a poklos Simon házában volt, és éppen asztalnál feküdt, odament egy asszony, kinél valódi és igen értékes nárduszszal *telt* alabástrom korsócska volt. Az asszony széttörte az alabástromot, és kiöntötte tartalmát Jézus fejére.

⁴Voltak ott némelyek, akik magukban bosszankodtak a *dolgon*. „Mire való volt a nárdusznak ilyen eltékozlása? ⁵Háromszáz dénárért is el lehetett volna adni ezt a kenetet, s odaadni a szegényeknek!” Lihegő *indulattal* támadtak az asszonyra.

⁶Jézus azonban így szólt: „Hagyjátok őt! Miért zaklatjátok? Nemes dolgot tett velem. ⁷Szegények ugyanis mindig lesznek veletek, és amikor csak akarjátok, jót tehettek majd velük, de én nem mindig leszek nálatok. ⁸Ez az asszony azt tette, amihez módja volt: a temetésemre előre megkente illatszerrel a testemet. ⁹Bizony azt mondom nektek, hogy ahol csak az egész világon az örömuzenetet hirdetni fogják, azt is beszélni fogják az ő emlékezetére, amit ő tett.”

¹⁰Ekkor Júdás, a karióti, a tizenkettő közül az egyik, elment a főpapokhoz, hogy őt átadja nekik. ¹¹Azok, mikor meghallották, megörültek és megígérték, hogy pénzt adnak neki. Júdás aztán kereste az alkalmat, hogy átadhassa őt.

¹²A kovásztalan kenyerek ünnepe első napján, mikor a pászka-

bárányt leölték, tanítványai megkérdezték Jézustól: „Mit akarsz? Hova menjünk, hogy elkészítsük a pászka**bárányt**, hogy megehesd?”

¹³Erre két tanítványt küldött el, és ezt mondta nekik: „Menjetek el a városba, majd találkoztok egy emberrel, aki vizeskorsót visz, kövessétek azt. ¹⁴Ott, ahová bemegy, mondjátok meg a gazdának: a Tanító kérdezteti: hol van az én szállásom, ahol tanítványaimmal a pászka**bárányt** megehetem? ¹⁵Az erre egy nagy felházat fog mutatni, mely felszőnyegezve készen áll. Ott készítsétek el nekünk!”

¹⁶A tanítványok elmentek, megérkeztek a városba, és úgy találták, ahogy az Úr megmondta nekik. Aztán elkészítették a pászka**bárányt**. ¹⁷Mikor beesteledett, elment oda a tizenkettővel. ¹⁸Már az asztalnál feküdtek és ettek, mikor Jézus így szólt: „Bizony, azt mondom nektek, hogy közületek egy el fog árulni engem. Az, aki velem együtt eszik.”

¹⁹Szomorúság fogta el őket, s egyenként megkérdezték tőle: „Vajon én-e?”

²⁰Azt felelte nekik: „A tizenkettő közül egyik, aki velem együtt mártogat a tálba. ²¹Az embernek Fia el-

•3) Mk.14,3-9 vö Mt.26,6-13; Lk.7,37-39; Jn.12,1-8; Mt.21,17; 26,6s; Jn.12,3 •7) Mt.26,11; Jn.12,8; 5Móz.15,11 •8) Jn.19,40 •9) Mt.26,13 •10) Mk.14,10.11 vö Mt.26,14-16; Lk.22,3-6; Jn.6,71 •12) Mk.14,12-16; Mt.26,17-19; Lk.22,7-13; Mt.26,17; Lk.22,7; 1Kor.5,7; 5Móz.16,5; Mk.14,1 •14) Lk.22,11; 2,7 •17) Mk.14,17-21 vö Mt.26,20-24; Lk.22,14.21-23; Jn.13,18ss

megy ugyan, úgy, ahogy írva van fölöle, de jaj annak az embernek, aki az embernek Fiát elárulja. Jobb volna annak az embernek, ha nem született volna.”

²²Mialatt ettek, fogta a kenyeret, megáldotta, megtörte, adott nekik, és így szólt: „Vegyétek, ez az én testem!”

²³Aztán fogta a poharat, hálát adott, odaadta nekik, s azok mindnyájan ittak belőle. ²⁴„Ez az én vérem – mondta nekik –, a szövetség vére, mely sokakért ontatik ki. ²⁵Bizony, azt mondom nektek, hogy nem iszom a szőlőtőkének gyümölcséből többé addig a napig, míg az Isten királyságában újra nem ihatok belőle.”

²⁶Éneklés után kimentek az Olajfák hegyére.

²⁷Közben ezt mondotta nekik Jézus: „Mindnyájan *megütköztök* majd bennem, és törbe estek, mert írva van: Megverem majd a pásztort, és elszélednek a juhok. ²⁸Ám feltámadásom után előttetek fogok menni Galileába.”

²⁹Péter ezt felelte neki: „Ha mindnyájan megbotlanak is, de én nem.”

³⁰Erre Jézus ezt mondta neki: „Bizony, azt mondom neked, hogy ma, ez éjszakán, mielőtt a kakas kétszer kukorékolna, háromszor megtagadsz engem.” ³¹De Péter erősködve hangoztatta: „Ha veled együtt kellene meghalnom is, meg nem tagadlak téged.” Hasonlóképpen szóltak mindannyian.

³²Mikor arra a helyre érkeztek, melynek Gecsemáné a neve, így szólt tanítványaihoz: „Üljetek le ide, amíg

én imádkozom.” ³³Magával vitte Pétert, Jakabot és Jánost. Aztán rémület és otthontalanság *érzete* kezdte nyugtalanítani, s így szólt hozzájuk: ³⁴„Szomorúság borult a lelkemre mindhalálilig! Maradjatok itt és virrasszatok.”

³⁵Kissé előrement, a földre esett és úgy imádkozott, hogy ha lehetséges, távozzék tőle ez az óra. ³⁶„Abba, Atyám – mondta –, minden lehetséges neked. Távoztasd el tőlem azt a poharat! De ne az *legyen*, amit én akarok, hanem amit te.”

³⁷Aztán odament, és szunnyadva találta őket. „Simon, szunnyadsz? – kérdezte Pétert. – Nem volt erőd egy órát ébren tölteni? ³⁸Maradjatok ébren, és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne jussatok! A szellem ugyan hajtja az indulatot, de a hús erőtlen!”

³⁹Azután elment, és ugyanazokkal a szavakkal imádkozott. ⁴⁰Mikor ismét odament, szunnyadva találta őket, mert szemükre *álom* nehezedett. Azt sem tudták, mit feleljenek neki.

⁴¹Harmadszor is odament, és azt mondta nekik: „Szunnyadjatok most már és nyugodjatok! Nincs a *gonosz előtt* akadály. Eljött az óra. Íme az embernek Fiát átadják a vétkezők kezébe. ⁴²Keljetek fel! Menjünk! Lám, megérkezett, aki engem elárul.”

•22) Mk.14,22-25 vö Mt.26,26-29; Lk.22,17-20; 1Kor.11,23-25; Mk.10,16; Mt.14,19 •26) Mt.21,1; 26,30 •27) Mk.14,27-31 vö Mt.26,31-35 •30) Mt.26,34; Mk.14,68.72; Jn.13,38 •32) Mk.14,32-42 vö Mt.26,36-46 •33) Mk.9,15; 16,5.6 •34) Mt.26,38; Jn.12,27 •35) Mk.14,41; Mt.26,45 •38) Mt.26,41 •41) Mk.14,35

⁴³Azonnal, még mialatt beszélt, megjelent Júdas, a tizenkettő közül egy, és vele *jött* a főpapoktól, írástudóktól és vénektől *egy egész tömeg*, kezükben kardokkal és botokkal. ⁴⁴Aki elárulta, egy jelben egyezett meg velük: „Akit majd megcsókolok – mondotta –, az ő! Ragadjátok meg, és vezessétek el biztonsággal!”

⁴⁵Mikor odaért, hozzálépett, és így szólt: „Rabbi!” S megcsókolta őt.

⁴⁶Azok meg rávetették kezüket és elfogták. ⁴⁷Valaki, egy a mellette állók közül kirántotta kardját, rávágott a főpap rabszolgájára, és leszelte annak fülét.

⁴⁸Ekkor Jézus megszólalt: „Mint egy haramiára, úgy jöttetek rám, kardokkal és botokkal, hogy elfogjatok engem! ⁴⁹Napról-napra veletek voltam, a szent helyen tanítottam, s nem fogtatok el. De kell, hogy az Írások beteljesedjenek.” ⁵⁰Ekkor otthagyták őt, és mind elfutottak.

⁵¹Egy ifjú azonban követte őt, kinek meztelen *testét csak* egy lepedő burkolta. Ezt megragadták, ⁵²de az *kezükben* hagyta a lepedőt, és meztelenül elfutott.

⁵³Jézust elvezették a főpaphoz. A főpapok, a vénék és az írástudók is mindnyájan összeültek. ⁵⁴Péter pedig messziről követte őt be a főpap udvarába, és ott ült a szolgákkal együtt, és melegedett a tűznél.

⁵⁵A főpapok és az egész nagytanács tanúvallomást kerestek Jézus ellen, hogy megölethessék, de nem találtak. ⁵⁶Sokan tettek ugyan hamis tanúvallomásokat ellene, de a

vallomások nem voltak egybehangzók.

⁵⁷*Később* aztán előálltak némelyek, s a következő hamis vallomást tették ellene: ⁵⁸„Hallottuk, mikor ezt mondta: le fogom rombolni ezt a templomot, mely kézzel épült, és három nap alatt másikat, nem kézzel építet építetek helyébe.” ⁵⁹De még így sem volt egybehangzó a tanúvallomásuk.

⁶⁰Ekkor kiállt a középbe a főpap és megkérdezte Jézust: „Hát te semmit sem felelsz, bármilyen tanúságot tesznek is azok ellened?” ⁶¹Ő azonban hallgatott, és nem felelt semmit sem. A főpap újabb kérdést intézett hozzá: „Te vagy a Felkent, az Áldottnak Fia?” – kérdezte.

⁶²Erre Jézus ezt felelte: „Én vagyok. Majd látni fogjátok az embernek Fiát, amint a Hatalom jobbján ül, s az ég felhőivel eljön!”

⁶³Erre a főpap megszaggatta köntösét és ezt mondta: „Mi szükségünk van még tanúkra? ⁶⁴Hallottátok a káromlást. Mi a véleményetek?” Azok mind elítélték őt *azzal*, hogy méltó a halálra. ⁶⁵Erre némelyek köpdösni kezdtek, majd letakarták az arcát, arcul verdesték, és felszólították: „Prófétálgj!” A szolgák is arcul verdesték őt.

⁶⁶Mialatt Péter lenn az udvarban

•43) Mk.14,43-50 vö Mt.26,47-56; Lk.22,47-53; Jn.18,3-11 •45) Mt.23,7 •49) Mk.12,35 •53) Mk.14,53-65 vö Mt.26,57-68; Jn.18,12s; 19-24 •54) Mk.14,68; Mt.26,3; Mk.14,67; Jn.18,18 •55) Mt.5,22 •58) Mk.15,29; Mt.26,61 •61) Mt.26,63; Mk.14,61-63 vö Mt.26,63ss; Lk.22,67-71 •62) Zsolt.110,1; Mk.13,26; Dán.7,13 •63) Mt.26,65; ApCs.14,14; 4Móz.14,6 •65) Mk.10,34; Mt.26,67; Eszt.7,8; Mt.26,68; Lk.22,64

volt, odajött a főpap egyik fiatal szolgálólánya, ⁶⁷s ahogy meglátta a melegező Pétert, megnézte, s azt mondotta: „Te is a názáreti Jézussal voltál!” ⁶⁸Am ő letagadta. „Nem tudom, de nem is értem, mit beszélsz!” – szólt. Ekkor kiment az előcsarnokba és a kakas megszólalt. ⁶⁹A szolgálólány, amint meglátta, újra mondogatni kezdte a mellette állóknak: „Ez közülük való!” mellette állók újra azt mondták Péternek: „Csakugyan közülük való vagy. Hiszen galileai is vagy.” ⁷¹Ő azonban átkozódni, esküdözni kezdett: „Nem ismerem ezt az embert, aki-ről beszéltek!”

⁷²Ekkor másodszor kukorékolta a kakas. Péter pedig visszaemlékezett arra a szóra, melyet Jézus mondott neki, hogy mielőtt a kakas kétszer kukorékolna, háromszor tagadsz meg engem. S erre gondolván, sírt.

15 A főpapok a vénekkel és írástudókkal és az egész nagytanáccsal hajnalban rögtön ülést tartottak, *utána* Jézust megkötöztették, elvitették, és átadták Pilátusnak.

²Pilátus aztán kikérdezte őt: „Te vagy a zsidók királya?” „Te mondd!” – felelte neki.

³Közben a főpapok sok vádat hoztak fel ellene. ⁴Pilátus erre újra megkérdezte: „Hát semmit sem felelsz? Nézd, micsoda tanúságot tesznek ellened!” ⁵Jézus azonban többé sem mire sem felelt, úgyhogy Pilátus elcsodálkozott.

⁶Szokás volt, hogy ünnepenként

elbocsátott nekik egy-egy foglyot, akit éppen kértek. ⁷Volt *akkor* egy Barabbás nevű *fogoly*, kit lázadókkal együtt bilincseltek meg. Ezek a lázadók gyilkosságot is elkövettek. ⁸Feljött a tömeg, és kérni kezdte, hogy tegye meg nekik, amit mindig meg szokott tenni.

⁹Pilátus megkérdezte tőlük: „Akarjátok, hogy elbocsássam nektek a zsidók királyát?” ¹⁰Tudta ugyanis, hogy a főpapok féltékenységből adták kezére. ¹¹A főpapok azonban fel-lázították a népet, hogy inkább Barabbást bocsássa el nekik.

¹²„Mit tegyek hát azzal, akit a zsidók királyának mondotok?” – kérdezte újra tőlük, ¹³mire azok újra kiáltották: „Feszítsd meg!”

¹⁴„De hát mi gonoszat tett?” – kérdezte őket Pilátus, mire azok még inkább kiáltották: „Feszítsd meg!”

¹⁵Mivel Pilátus eleget akart tenni a tömegnek, elbocsátotta nekik Barabbást, Jézust pedig megkorbácsoltatta, és átadta, hogy megfeszítsék.

¹⁶A katonák azután bevezették őt az előcsarnokba, mely a kaszárnya (*pretorium*), és oda összehívták az egész szakaszt. ¹⁷Bíbor *köntösbe* öltöztették és tövisből font koszorút

•66) Mk.14,66-72 vö Mt.26,69-75; Lk.22,56-62; Jn.18,16-18.25-27; Mk.14,54 •67) Mk.14,54; 1,24 •68) Mk.14,54 •70) Mk.14,68; Mt.26,73; Lk.22,59 •72) Mk.14,30.68 •15,1) Mt.27,1; 5,22 •2) Mk.15,2-5 vö Mt.27,11-14; Lk.23,2.3; Jn.18,29-38 •5) Mt.27,12 •6) Mk.15,6-15 vö Mt.27,15-26; Lk.23,18-25; Jn.18,39-19,16 •11) Apcs.3,14 •15) Mt.27,26 •16) Mk.15,16-20 vö Mt.27,27-31; Mk.26,3; ApCs10,1

tettek feje köré. ¹⁸Aztán köszönteni kezdték: „Örvendj, Zsidók Királya!” ¹⁹Majd náddal verték a fejét, és leköpdösték, földre borultak, és hajlongtak előtte. ²⁰Mikor már eleget gúnyolták, lehúzták róla a bíbort, és ráadták a saját köpenyét. Azután elvezették, hogy megfeszítsék.

²¹Egy arra elmenő embert, bizonyos cirénei Simont, Rufusz és Alexander atyját, ki a mezőről jött, rákényszerítették, hogy a keresztiét vigye. ²²A Golgota nevű helyre vitték, mi lefordítva: Koponya helye. ²³Ott mirhával kevert bort adtak neki, de nem fogadta el. ²⁴Azután megfeszítették. Ruháit szétosztották, sorsot vetve rájuk, hogy ki mit vigyen belőlük.

²⁵Harmadik óra volt, mikor keresztre feszítették. ²⁶Vádló írást helyeztek föléje: „A ZSIDÓK KIRÁLYA.”

²⁷Két haramiát is megfeszítettek vele együtt, egyiket jobb, a másikat bal keze felől. ²⁸És így teljesedett be az Írás, amely ezt mondja: „És törvényszegők közé számlálták.” ²⁹Az arra elmenők káromolták, a fejüket csóválták, és így szóltak: „Hah! Te, ki a templomot lerombolod és három nap alatt felépíted, ³⁰szabadítsd meg magadat! Szállj le a keresztről!”

³¹Hasonló módon gúnyolódtak az írástudókkal együtt a főpapok is. Azt mondogatták egymás között: „Má-sokat megmentett, de magát nem képes megmenteni. ³²Na, Felkent! Izráel királya! Szálljon le most a keresztről, hogy lássunk és higgyünk!” Ócsárolták őt azok is, akiket vele együtt feszítettek meg.

³³Mikor azonban a hatodik óra lett, az egész földön sötétség támadt a kilencedik óráig. ³⁴A kilencedik órában Jézus nagy hangon kiáltotta: „Elói, Elói, lama szabachtani!” Ami lefordítva: „Istenem, Istenem, miért hagytál el engem?”

³⁵Ahogy a mellette állók közül egyesek ezt meghallották, így szóltak: „Ni, Illést hívja!” ³⁶Valaki elfutott, spongyát ecettel töltött meg, egy nádszálla tette és megitta őt. „Hagyjátok – mondta –, lássuk, eljön-e Illés, hogy levegye.”

³⁷Jézus pedig hangos kiáltás után kilehelte szellemét.

³⁸A templom függönye felüről aljáiig kettérepedt. ³⁹Mikor a százados, aki ott állt vele szemben, látta, hogy hogyan lehelte ki szellemét, azt mondta: „Valóban Isten Fia volt ez az ember!”

⁴⁰Asszonyok is voltak ott, akik messziről szemlélődtek, köztük magdalai Mária, Mária, a kisebbik Jakabnak és Józsnak anyja és Salóme, ⁴¹kik már akkor követték és kiszolgálták őt, mikor még Galileában

•21) Mk.15,21 vö Mt.27,32; Lk.23,26 •23) Mt.27,34 •24) Zsolt.22,18; Jn.19,24 •25) Jn.19,14; Mk.15,33 •26) Mt.27,37 •28) Ez a vers a legrégebbi kéziratokban nem található •29) Zsolt.22,8; Mt.27,39; Mk.14,58 •31) Mt.27,42; Lk.23,35 •32) Mt.27,42; Mk.15,26; 15,27; Mt.27,44; Lk.23,39-43 •33) Mk.15,33-41 vö Mt.27,45-56; Lk.23,44-49; Mt.27,45s; Lk.23,44; Mk.15,25 •34) Mt.27,45s; Lk.23,44; Mk.15,25; Zsolt.22,1; Mt.27,46 •37) Mt.27,50; Lk.23,46; Jn.19,30 •38) Mt.27,51; Lk.23,45 •39) Mt.27,54; Lk.23,47; Mk.15,45 •40) Mk.15,40.41 vö Mt.27,55s; Lk.23,49; Jn.19,25; Lk.19,3; Mk.16,1 •41) Mt.27,55s

időzött. *Rajtuk kívül még* sok más nő, akik vele együtt jöttek fel Jeruzsálembe.

⁴²Már késő délután lett. Miután előkészület *ideje* volt, azaz szombat-elő, ⁴³az Arimátiából való József, egy nemesen viselkedő tanácstag, aki maga is várta Isten királyságát, neki bátorodott, bement Pilátushoz, és elkérte Jézus testét. ⁴⁴Pilátus elcso-dálkozott azon, hogy már halott. Magához hívatta a századost, és megkérdezte tőle, hogy régen halt-e meg. ⁴⁵Miután jelentést kapott a századostól, a holttestet odaajándékozta Józsefnek. ⁴⁶Ez azután finom gyolcsot vásárolt, s miután levette a keresztfáról, a gyolcsba begöngyölte őt, aztán lehelyezte egy sírboltba, mely sziklából volt kivésve. A sír ajtaja elé nagy követ hengerítettek. ⁴⁷Magdalai Mária és Mária, a Józse anyja pedig figyelték, hogy hova helyezik őt.

16 Miután a szombat eltelt, magdalai Mária, Mária a Jakab anyja és Salomé illatszereket vásároltak, hogy a sírhoz menjenek és megkenjék őt. ²A hét első napján igen korán érkeztek ki a sírhoz, *már* napfelkeltekor. ³Útközben egymással így beszélgettek: „Ki fogja nekünk a sírbolt ajtajából elgördíteni a követ?”

⁴Mikor azonban feltekintettek, észrevették, hogy a kő már el van gördítve. A kő ugyanis igen nagy volt. ⁵Mikor a sírba beléptek, egy fehér ruhába burkolt ifjút láttak jobb kéz felől ülni, és megdöbbentek.

⁶Ám az így szólt hozzájuk: „Meg

ne döbbenjete! A názáreti Jézust keresitek, akit megfeszítettek. Feltámadott! Nincs itt. Nézzétek, itt a hely, ahová helyezték. ⁷De ti men-jetek el, s mondjátok meg tanítvá-nyainak és Péternek, hogy elöttetek fog Galileába menni! Ott meg fogjátok látni őt, amint megmondta nek-tek.”

⁸Mikor kijutottak, futva mentek el a sírtól, mert reszketés ült rájuk, és magukon kívül voltak, úgyhogy senkinek sem szóltak egy szót sem, mert féltek.

⁹Jézus, miután a hét első napján feltámadott, először magdalai Máriának jelent meg, akitől hét ördögöt űzött el. ¹⁰Mária eltávozása után hírt adott a vele levőknek, kik gyászol-tak és sírtak, ¹¹s kik *akkor* is, mikor hallották, hogy ő él, és hogy Mária látta, nem hitték el.

¹²Ezek után közülük kettőnek, mikor azok a mezőn mentek, más alakban lett láthatóvá. ¹³Ezek el-mentek, és hírt vittek a többieknek, de nekik sem hitték el.

¹⁴Utoljára a tizenegynek vált lát-hatóvá, mikor asztalnál feküdtek.

•42) Mk.15,42-47 vö Mt.27,57-61; Lk.23,50-56; Jn.19,38-42; Mt.27,62 •43) Lk.23,51; ApCs.13,50; 7,12; Mt.27,57; Lk.23,51; 2,25.38; Mt.27,57; Jn.19,38 •45) Mk.15,39•47) Mk.15,40; 16,1; Mt.27,56 •16,1) Mk.16,1-8 vö Mt.28,1-8; Lk.24,1-10; Jn.20,1-8; Mk.15,47; Lk.23,56; Jn.19,39s •3) Mk.16,3.4; 15,46; Mt.27,60 •5) Jn.20,11.12; Mk.9,15 •6) Mk.9,15; 1,24; Mt.28,6; Lk.24,6 •7) Mt.26,32; Mk.14,28 •9) Jn.20,14; Mt.27,56 •10) Jn.20,18 •11) Mk.16,13.14; Lk.24,11.41; Jn.20,25; Mt.28,17 •12) Mk.16,14; Jn.21,1.14; Lk.24,13-35 •13) Mk.16,11.14; Lk.24,11.41; Jn.20,25; Mt.28,17

Jézus korholta őket, megszidta hitetlenségükért és keményszívűségükért, hogy nem hittek azoknak, akik feltámadtan látták őt.

¹⁵Majd ezt mondta nekik: „Menjete el az egész világba, s hirdesétek minden teremtménynek az örömhírt: ¹⁶hogy aki hisz és bemerítkezik, megmenekül. De azt, aki nem hisz, el fogják kárhoztatni, ¹⁷azokat ellenben, akik hittek, a következő jelek fogják kísérni: nevemmel ördögöket fognak kiűzni, új nyelveken fognak szólni, ¹⁸kígyókat emelnek fel, s ha valami halálos mérget isznak, nem fog nekik ártani, gyengékedőkre vetik kezüket, s azok állapota megjavul.”

¹⁹Az Urat, Jézust meg azután, hogy beszélt velük, felvették az égbe, hol Isten jobbán ült le. ²⁰Tanítványai pedig elmentek, és mindenhol hirdették az Igét. Az Úr velük munkálkodott együtt, és az igehirdetést követő jeleken át megszilárdította a lelkekben az Igét.

•14) Mk.16,12; Jn.21,1.14; Lk.24,36; Jn.20,19.26; 1Kor.15,5; Mk.16,11.13; Lk.24,11.41; Jn.20,25; Mt.28,17 •15) Mt.28,19 •16) Jn.3,18.36; ApCs.16,31 •17) Mk.9,38; Lk.10,17; ApCs.5,16; 8,7 16,18; 19,12; 2,4; 10,46; 19,6; 1Kor.12,10.28.30; 13,1; 14,2 •18) Lk.10,19; ApCs.28,3-5; Mk.5,23 •19) ApCs.1,3; Lk.9,51; 24,51; Jn.6,62; 20,17; ApCs.1,2; 1Tim.3,16; Zsolt.110,1; Lk.22,69; ApCs.7,55s; Róm.8,34; Ef.1,20; Kol.3,1; Héb.1,3; 8,1; 10,12; 12,2; 1Pét.3,22